EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 272, Nisan 2011

Tunus ve Mısır: Devrim için dersler...

"Dünya ölçüsünde işçi sınıfının ve ezilen halk kitlelerinin yeni bir mücadele dönemine girdiklerinin, proleter hareketin ve halk isyanlarının yeni bir tarihi evresinin başladığının şimdiden çok sayıda somut göstergesi mevcuttur..."
(***TKİP I. (Kuruluş) Kongresi Bildirisi,*** *Kasım 1998*)

"İnsanlık yeni bir bunalımlar, savaşlar ve devrimler dönemine girmiş bulunmaktadır. Bunalımlar ve savaşlar halen günümüz dünyasına damgasını vuran yakıcı olgulardır. Birbirine sıkı sıkıya bağlı bu iki olgusal gerçek, yeni bir devrimler döneminin de dolaysız bir habercisidir. Dünya işçi sınıfı ve emekçilerinin kapitalist bunalımların ve emperyalist savaşların büyük yıkım ve acılarına yanıtı bir kez daha devrimler olacaktır. Dünyanın dört bir yanında ve elbette Türkiye'de de..."
(***TKİP III. Kongresi Bildirisi,*** *Kasım 2009*)

"Büyük Ortadoğu"da büyük bir toplumsal sarsıntı yaşanıyor. Halklar çürümüş rejimlere ve onları simgeleyen diktörlere karşı ayağa kalkıyorlar. Sömürüye, yoksulluğa, işsizliğe, aşağılanmaya, köleliğe, hiçe sayılmışlığa, emperyalizme uşaklığa isyan ediyorlar. Tunus'ta ve Mısır'da diktatörler devrildi, tüm ötekilerse benzer bir akibetin korkusunu yaşıyorlar. Başta Yemen olmak üzere bir dizi ülkede sürmekte olan kaynaşmalar bu korkuları besliyor ve büyütüyor.

Emperyalist koalisyonun bu ülkede gerici bir iç savaş biçimini alan gelişmeleri bahane ederek Libya'ya yaptığı haydutça müdahale halen Ortdoğu'daki büyük toplumsal fırtınayı gölgelemiş, hızını kesmiş ve bir ölçüde de lekelemiş bulunmaktadır. Fakat bu hiçbir biçimde geniş kitlelerin muazzam inisiyatifi ile özellikle Tunus ve Mısır üzerinden kendini gösteren büyük toplumsal sarsıntıların önemini ve halen sürmekte etkisini azaltmamaktadır. Sarsınıtı halen de sürdürmekte, olup bitenlerin açıklık kazandırdığı dersler ise tüm yakıcılığını korumaktadır.

Haftalar boyunca tüm dünyada dikkatler, Tunus ve Mısır'da patlak veren ve sarsıntıları öteki Arap ülkelerinde yankılanan muazzam halk hareketleri üzerinden, "büyük Ortadoğu"ya odaklandı. Siyasal yaşamda etkin ve taraf olan hemen herkes, Tunus ve Mısır'daki halk ayaklanmalarını, bunlardan hareketle Ortadoğu'da başgösteren büyük toplumsal kaynaşmayı değerlendirdi, kendince anlamlandırmaya çalıştı. Bunu herkesten daha çok, daha büyük bir dikkatle ve özenle yapması gerekenlerse doğal olarak dünyanın devrimcileridir, özellikle de her ülkenin proleter sınıf devrimcileri olarak komünistleridir. Zira dünya genelinde olayların akışı devrimcilerin tarih sahnesinin önplanına yeniden geçecekleri bir dönemin yaklaşmakta olduğunu göstermektedir. Geride kalan on-onbeş yıllık zaman dilimi içinde kendisini önceleyenlerle birlikte Tunus ve

Mısır'daki son halk ayaklanmaları, onların sürmekte ve yayılmakta olan sarsıntısı, herşeyden çok bunun bir göstergesi ve yeni bir doğrulanması anlamına gelmektedir.

Tunus ve Mısır'daki halk ayaklanmaları üzerinden bu ülkelerde ve Ortadoğu'da olayların bugünkü ve yakın gelecekteki seyri üzerine özgün analizleri gönül rahatlığı içinde bu ülke ve bölge uzmanlarına bırakabiliriz. Biz komünistlerse kendi payımıza bu özgün deneyimlerden daha genel sonuçlar çıkarmaya, olayların marksist devrim teorisini doğrulayan, besleyen ve devrimci pratiğe ışık tutan yönleri üzerinden yoğunlaşmaya bakmalıyız. Bu sosyal sarsıntıların gerisindeki tarihi eğilimleri ve temel dinamikleri anlamalı, bu çerçevede dünyanın girmekte olduğu, tarihsel ölçülerle alındığında gerçekte girmiş de bulunduğu, yeni dönemi kavramalı ve patlak vermekte olan her kitle hareketini, isyanı, ayaklanmayı ve devrimi de bu gözle değerlendirmeliyiz. Bu büyük kitle fırtınalarından, olayların onları izleyecek seyrinden, devrim ve devrimci sınıf mücadeleleri açısından öğrenilecek ne varsa özellikle onun üzerinde durmalıyız. Sözün kısası, siyasal gözlemciler olarak değil gerçek devrimciler olarak davranmalı; aslolanın, dünyayı anlamak ve yorumlamak değil, fakat tam da değiştirmek olduğunu, geleceğin büyük devrimci değişimlerinin ilk işaretleri niteliğindeki bu olayları ele alırken de önemle akılda tutmalıyız.

Devrimci olmayan, dahası her gerçek devrime tüm benliği ile karşı olan hemen herkesin neredeyse ortaklaştığı nitelemeden farklı olarak, biz komünistler, başından beri olup bitenleri siyasal sınırlarda bile bir "devrim" olarak nitelemedik. Üstelik bu, aynı zamanda Tunus ve Mısır'da ayağa kalkan kitlelerin ve onların ileri öncü kesimlerinin de paylaştığı bir niteleme olduğu halde. Ama bu, Tunus ve Mısır'daki büyük toplumsal sarsıntıların, milyonlarca insanı kapsayan bu halk ayaklanmalarının, devrim teorisi ve devrime hazırlık pratiği açısından taşıdığı büyük önemi hiçbir biçimde azaltmamaktadır.

Emperyalist medyanın başını çektiği her biçimiyle burjuva propagandası, tam da bu halk ayaklanmaları devrime büyüyemeden kontrol edilebildikleri içindir ki, onları "devrim" olarak niteleme ataklığı, rahatlığı ve cömertliği gösterdi. Bu bize, bu büyük kitle hareketliliklerini, olumlu yönden ortaya koyduklarının yanısıra, onları devrime büyümekten alıkoyan yapısal zayıflıkları, yetersizlikleri ve eksiklikleri üzerinden de ele almak, devrim mücadeleleri için anlamlı olabilecek sonuçları aynı zamanda buradan çıkarmak gibi bir görevi özellikle yüklemektedir. Bu, Tunus ve Mısır'daki halk ayaklanmaları şahsında, başarılarından çok yetersizlikleriyle aydınlatıcı ve öğretici olan toplumsal olaylarla yüzyüze olduğumuz anlamına gelmektedir.

-I-
Yeni tarihsel dönem

1- Kapitalist dünya sistemi bugün her zamankinden çok daha fazla organik bir bütün oluşturmaktadır. Üretici güçlerin üretim süreçlerinin uluslararasılaşması üzerinden kendini gösteren muazzam gelişme düzeyinden tutun da, tüm dünyada uygulanmakta olan temel ekonomik ve sosyal politikaların belirli merkezlerden hazırlanıp dayatılmasına kadar, bunu hemen her alanda ve her düzeyde görmek mümkündür. Bu böyleyse eğer, ki uzun zamandan beridir böyledir, bu durumda sistemin şu veya bu parçasındaki sözü edilebilir önemde hiçbir önemli olay ya da gelişme, sistemin genelindeki işleyişten, etken ve eğilimlerden bağımsız değildir. Sözkonusu olan Tunus'tan başlayıp da tüm Ortadoğu'da sürmekte olan ve dünyanın geriye kalanı tarafından büyük bir ilgiyle izlenen büyük bir toplumsal sarsıntıysa eğer, bu söylenenler özellikle geçerlidir. Aynı geçerliliğe, Tunus ve Mısır'daki halk ayaklanmalarına yolaçan büyük toplumsal hoşnutsuzluk ve öfke birikiminin, temelde, tam da emperyalist merkezlerden hazırlanıp tüm dünyaya dayatılan sosyal yıkım ve soygun politikalarının bir ürünü olduğu olgusu üzerinden de işaret etmek mümkündür.

Elbette bu türden büyük sosyo-politik

olayları kendi özgünlüğü ve zenginliği içinde ele almak gerekir. Elbette her bir bölgenin ya da ülkenin kendine özgü koşullarını, dolayısıyla da buralarda patlak veren toplumsal olayların bu özgün koşullarla sıkı sıkıya bağını büyük bir dikkatle gözetmek gerekir. Ama bunu da, tam da sistemin toplamını kesen etkenler ve eğilimler üzerinden yapmak, dolayısıyla da olayların sistemin genelindeki akışı içinde ele almak ve anlamlandırmak gerekir. Zira tüm bu olayları temelde besleyen ve belirleyen, sistemin bütününe egemen olan genel etkenler ve eğilimlerdir. Sonuçta bunlar her bir ülkenin kendi özgün koşulları üzerinden yansıyor, dolayısıyla kendine özgü biçimler ve boyutlar kazanıyor olsalar da.

2- Bugünün dünyasına baktığımızda, etki ve sonuçları kendini tüm dünya üzerinden gösteren bir dizi temel önemde olguyla yüzyüze kalmaktayız. Bunlardan ilki, şu sıralar tüm kapitalist dünyayı pençesine almış bulunan ekonomik ve mali bunalımdır. İkincisi, ilkine de bağlı olarak, dünya ölçüsünde günden güne ağırlaşan ekonomik ve sosyal sorunlar yığınıdır. Üçüncüsü, ABD hegemonyasındaki çözülme, buna bağlı olarak da kızışan emperyalist rekabet, artan silahlanma, tırmanan militarizm, yaygınlaşan emperyalist müdahaleler ve çoğalan yerel emperyalist savaşlardır. Ve dördüncüsü de, tüm bu sorunların, özellikle de sosyal sorunların ağırlaşması ve sınıf çelişkilerin keskinleşmesine bağlı olarak, son örneklerini Tunus, Mısır ve öteki Ortadoğu ülkeleri üzerinden gördüğümüz gibi, tüm dünyada proleter kitle hareketleri ve halk isyanları dalgasının büyüyen bir güç kazanmasıdır.

Bunlardan sonuncusu hariç diğer üçü, 1970'li yılların ortasında itibaren kendini gösteren süreçlerin ürünü, ifadesi ve bugüne uzantısıdırlar.

Kapitalist dünya ekonomisinin tümünü etkisi altına alan ekonomik bunalım, 1970'lerin ortasında patlak verdi ve zaman zaman çöküş işaretleri vererek, genel bir durgunluk hali içinde bugüne kadar devam etti. 2008'den beridir de bizzat sistemin kalbi olan ABD üzerinden yeniden ağırlaşmış bulunmaktadır. Etki ve sonuçları ise kendini bağımlı ülkeler üzerinden daha da yıkıcı biçimde göstermektedir.

Dünya ölçüsünde ekonomik-sosyal sorunlardaki sonu gelmez ağırlaşma ve çalışan yığınların kazanımlarının sistemli biçimde gaspedilmesi, otuz yıldır sürmekte olan kapitalist ekonomik bunalımla sıkı sıkıya bağlantılıdır. Ekonomik bunalım 1970'li yılların ortasında patlak verdi. Emperyalist metropoller de dahil tüm dünyayı kasıp kavuran neo-liberal saldırı ise kısa bir arayla 1980'lerin başında onu izledi. Tam da bunalımın faturasını çalışan yığınlara ödetmenin bir yolu olarak. Saldırı o zamandan bugüne kesintisiz biçimde devam etmekle kalmadı, '89 yıkılışının sağladığı yeni uygun koşullarda, yeni bir düzeye çıktı, yeni biçimler ve boyutlar kazandı. Emperyalist küreselleşme politikaları bunun ifadesi oldular. Böylece II. Dünya Savaşı'nı izleyen dönemde emperyalist metropollerde işçi sınıfını ve emekçileri dizginlemede önemli bir rol oynayan "sosyal devlet"in de sonu geldi. Kuşkusuz "sosyal barış"ın da.

ABD hegemonyasındaki sarsılmanın başlangıcı da aynı tarihi döneme denk gelmektedir. Vietnam yenilgisi, doların altına endeksli eşdeğer para birimi olmaktan çıkması, II. Dünya Savaşı'nın güçten düşürdüğü emperyalist güçlerin yeniden yükselişi, bunlara başkaları da eklenebilir, birarada bunun birer ifadesi ya da işareti oldular. Doğu Bloku'nun çökmesi ve Sovyetler Birliği'nin dağılması, başlangıçtaki aldatıcı görünüme rağmen, gerçekte bu süreci hızlandırdı. ABD'nin 11 Eylül olaylarını bahane ederek gündeme getirdiği emperyalist müdahale ve savaşlar dizisi, bunun önünü almaya yönelik son bir girişimdi. Oysa bu hedeflenenin tam tersi sonuçlar yarattı; ABD hegemonyasındaki gerileme geri dönülmez bir hal aldı. Emperyalist dünyada hegemonya bunalımı açık bir olgu haline geldi. Bu durum halen ABD saldırganlığını azdırmakta, yerel emperyalist savaş ve müdahaleleri çoğaltmakta, tüm dünyada silahlanma yarışını ve militarizmi kışkırtmaktadır.

Geride bıraktığımız yıl içinde Akdeniz'in

kuzeyinde Yunanistan'dan başlayıp Portekiz'e dek yayılan proleter kitle hareketleri dalgası kadar, girmiş bulunduğumuz yıl içinde Akdeniz'in güneyinde Tunus'tan başlayıp Mısır üzerinden Yemen'e, Bahreyn'e, Suriye'ye ve Umman'a kadar yankılanan halk isyanlarını da besleyip mayalayan genel tarihsel zemin işte budur. Dünyanın hiçbir bölgesi ya da ülkesindeki hiçbir büyük toplumsal olayı bu uluslararası zeminin dışında kavramak olanağı yoktur. Tunus'ta yirmi küsur yıllık, Mısır'da ve Yemen'de otuz küsur yıllık diktatörlerden sözediliyor. Ama işte bu diktatörler tam da bu aynı otuz yıllık dönemin ürünüdürler. Onların kendi ülkelerinde izledikleri politikalar burada sıralanan etmenlerle sıkı sıkıya ilişkilidir, temelde bunlar tarafından belirlenmiştir. Bu konuda, Tunus ve Mısır'da son yirmi yıldır kesintisiz biçimde IMF ve Dünya Bankası reçetelerinin uygulandığını, uygulayanınsa bugünkü öfke patlamasının hedefi olan diktatörler olduğunu söylemek bile yeterlidir.

3- Kapitalist dünya ekonomisinin bugünkü büyük bunalımının patlak vermesine, kapsamlı ve çok boyutlu bir neo-liberal saldırının bunu izlemesine ve emperyalist dünyadaki hegemonya krizinin ilk belirtilerine sahne olan o aynı 1970'li yıllar, dünya tarihi açısından temel önemde bir başka gelişmeye daha tanıklık etti: Dünya ölçüsünde devrim dalgasının hızla düşmesine, bu açıdan II. Dünya Savaşı'nı izleyen özel bir tarihi dönemin kapanmasına.

Vietnam ulusal kurtuluş savaşının 1970'li yılların ortasına denk gelen zaferi, II. Dünya Savaşı'nı izleyen büyük devrimci sarsıntının doruğu olmuştu. Bu tarihten sonra dünya genelinde devrim dalgası hızla düşmeye başladı. 1979'da kısa aralıklarla gerçekleşen İran ve Nikaragua devrimleri ile birlikte bu tarihi dönem fiilen geride kaldı.

1980'lere doğru devrim dalgasının hızla düşmesi, neo-liberal ekonomik-sosyal saldırıya dayanan büyük bir siyasal gericilik döneminin de başlangıcı oldu. ABD'de Reagan, Büyük Britanya'da Thatcher ve Almanya'da Kohl hükümetleri, bu siyasal gericiliğin emperyalist metropollerde sembolleşen temsilcileri oldular. Dünyanın geriye kalanına olduğu kadar kendi ülkelerinin emekçilerine de büyük ekonomik-sosyal faturalar ödettirdiler. Türkiye de içinde bir dizi ülkede faşist baskı rejimleri ile halk hareketleri ezildi ya da dizginlendi. Özellikle Latin Amerika'da, kitle hareketleri ile devrimci gerilla hareketlerini ezmek üzere, "düşük yoğunluklu savaş" adı altında her türden kirli ve kanlı operasyon sınırsızca uygulandı. '89 çöküşüyse bu gericilik dalgasına politik ve moral açıdan yeni bir güç ve ivme kazandırdı.

Fakat öte yandan, ekonomik bunalımın sonu gelmeyen faturasını işçi sınıfına ve halk hareketlerine ödetmek anlamına gelen bu kapsamlı neo-liberal saldırı, dünya ölçüsünde sosyal sorunları da görülmemiş ölçülerde ağırlaştırdı. Bu da zaman içinde ve dipten dibe emekçi kitlelerin büyük hoşnutsuzluğunu mayaladı. Sosyal kutuplaşmanın muazzam boyutlarda büyümesi ve sınıf çelişkilerinin sürekli biçimde keskinleşmesi anlamına gelen bu sürecin, emekçi kitlelerin ve ezilen halkların yeniden sahneye çıkışını hızlandırması kaçınılmazdı ve öyle de oldu. Daha '80'li yılların sonunda, Türkiye de içinde bir dizi ülkede önemli işçi ve halk hareketleri kendini gösterdi. '89 çöküşünün özel bir güç kazandırdığı gericilik dalgası bunda geçici bir kırılma yaratsa da olaylar bunun çok sürmeyeceğini kısa zamanda gösterdi. Ve 1994'de girilirken Meksika'da gerçekleşen Chiapas köylü ayaklanması, adeta yeni bir dönemi müjdeledi. İzleyen yıl içinde Avrupa'da, özellikle de Fransa'da ciddi boyutlarda bir işçi hareketi dalgası yaşandı. Aynı yıllarda bu Latin Amerika'da adeta süreklileşmiş bir hal aldı ve daha sonra yer yer halk isyanlarına doğru büyüdü. Asya'da özellikle Güney Kore'de kitlesel ve militan bir işçi hareketi kendini gösterdi ve Nepal'de daha sonra devrime doğru büyüyecek bir devrimci gerilla hareketi ortaya çıktı.

Ve bu sürecin bir yerinde, Mart 1997'de, komünistler, *"Proleter Hareketin ve Halk İsyanlarının Yeni Dönemi"* başlığı altında, şu temel önemde değerlendirmeyi yaptılar: *"Dünya ölçüsünde proleter kitle*

hareketinin büyüyeceği ve isyanlara varan halk hareketlerinin çoğalacağı bir döneme girmiş bulunuyoruz. '90'lı yıllara 'tarihin sonu' üzerine gürültülü bir emperyalist propaganda ile girmiştik. Oysa daha birkaç yıl sonra, 1994 yılının ilk günü Chiapas'ta patlak veren halk isyanı, tarihin yeni bir sayfasının açılmakta olduğunun ilk işaretlerini vermişti bize. Avrupa'nın dönek solcu aydınlarının 'Elveda Proletarya' dedikleri günlerde, Türkiye işçi sınıfı tarihinin en kitlesel eylemlerini yaşamaktaydı. Arjantin'den Hindistan'a dünyanın birçok ülkesinde işçi sınıfının ardı arkası kesilmeyen eylem dalgaları vardı. Bunun geri ve bağımlı ülkelere özgü olduğu, emperyalist metropollerde sınıf hareketinin gerçekten bittiğinin sanılabileceği bir sırada ise, Almanya'da, İtalya'da, Belçika'da, İspanya'da, Yunanistan'da yeni proleter kitle hareketinin, yaygın grev hareketlerinin önemli örnekleri peşpeşe ortaya çıkmaya başlamıştı..." (H. Fırat, ***Dünya Ortadoğu ve Türkiye***, Eksen Yay., s. 409).

Bu değerlendirmenin hemen öncesinde, Arnavutluk'ta silahlı bir halk ayaklanması vardı. Bir yıl sonrasında ise, Endonezya'daki otuzüç yıllık diktatörün sonunu hazırlayan ve şu günlerde Mısır'da Mübarek'e karşı gerçekleşeni hiçbir biçimde aratmayan büyük bir halk isyanı fırtınası. Ve daha sonrasında, başta Latin Amerika olmak üzere dünyanın dört bir yanında proleter kitle hareketleri ve halk isyanları serisi birbirini izledi.

Tunus'ta başlayan ve tüm Ortadoğu'yu saran yeni kitle hareketi fırtınası, işte dünya ölçüsündeki bu genel eğilimin bir parçası ve günümüz koşullarındaki devamıdır. 2008'de kapitalist dünya ekonomisinde kendini gösteren ani ağırlaşmanın ve bunun boyutlandırdığı sosyal yıkımın, bu tür çıkışlara daha güçlü bir zemin yarattığını biliyoruz. Nitekim 2010 yılı içinde Akdeniz'in kuzeyi işçi hareketleri ile sarsılırken, 2011 yılı başında bunun Akdeniz'in güneyinde kendini kitle hareketleri ve halk ayaklanmaları biçiminde göstermesi, anlamlı bir bütün oluşturmakta ve bir arada son derece önemli bir açıklık sunmaktadır.

Bütün bunlardan çıkan genel sonuçsa şudur: İnsanlık, proleter kitle hareketlerinin, isyanların, halk ayaklanmalarının giderek alışılmış olaylar halini aldığı ve bunların da bir arada yeni bir devrimler döneminin yakınlaşmakta olduğunu duyurdukları bir yeni tarihi döneme girmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla biz komünistler, Tunus ve Mısır'da gerçekleşen büyük halk ayaklanmalarını, öncelikle dünyanın bu genel tablosu, insanlığın girmiş bulunduğu bu yeni tarihi evre içinde ele almalı, bu çerçevede anlamlandırmalıyız.

4- Ortadoğu gibi, resmen ya da fiilen babadan oğula geçen boğucu diktatörlük rejimleriyle yönetilen, emperyalist müdahalelere ve savaşlara sahne olan, siyonist İsrail'in Filistin halkına karşı sistemli zulmünü yaşayan bir bölgede, halen sürmekte olan toplumsal sarsıntıların elbette pek çok karmaşık nedeni vardır. Ama tümünün temelinde yatan ana neden tartışmasız biçimde sosyal sorunlardır, dolayısıyla emperyalizme göbekten bağlı sömürü ve soyguna dayalı düzenlerdir. Temel hak ve özgürlükleri boğan, emekçi yığınları demirden bir cendere içinde nefes alamaz duruma düşeren diktatörlük rejimleri bu zemin üzerinden yükselmektedir. Temel işlevleri bu zemini korumak ve süreklileştirmektir. Sistemin efendilerinin tam desteğine sahip olmaları da bundan dolayıdır.

Sistemin tüm propaganda aygıtı halk ayaklanmalarının sosyal niteliğini gizlemek, bu apaçık gerçeğin üzerini örtmek, hiç değilse onu geri plana itmek, daha tali bir neden olarak sunmak için çok özel, çok sistemli bir çaba harcamaktadır. Olup bitenleri baskıcı, keyfi, çürümüş diktatörlere karşı salt siyasal, salt "özgürlük" ve "insan onuru" adına girişilmiş başkaldırılar olarak sunmaktadır. Emperyalist propaganda aygıtı bunu çok bilinçli bir biçimde yapmaktadır. Zira böylece, isyana sürüklenen geniş emekçi kitlelerin yokluktan, sefaletten, işsizlikten, hastalıktan, kötü çalışma ve yaşam koşullarından çektiklerinin, dolayısıyla emperyalist dünya sisteminin bundaki dolaysız sorumluluğunun üstünü örtmek istemektedir. Bunda başarılı olunduğu ölçüde ise ayaklanmaları kontrol altına almak ve diktatörü harcayarak aldatıcı bazı siyasal düzenlemelerle diktatörlük rejimini ve dolayısıyla sömürü

ve soygun düzenini sürdürmek doğal olarak kolaylaşmaktadır.

Ama gerçekleri gizlemek o denli kolay değildir. Tunus'ta ve Mısır'da geniş halk yığınlarını isyana sürükleyen, her iki ülkede de son yirmi yıldır kesintisiz biçimde uygulanan İMF ve Dünya Bankası reçeteleridir, dünya ölçüsünde yeni bir sosyal yıkım saldırı demek olan "küreseleşme" politikalarıdır. Tüm somut veriler açıkça bunu göstermekte, tüm dürüst gözlemciler bunun altını özellikle çizmektedirler. Olayların patlak veriş biçimi bunu ayrıca tam bir açıklıkla doğrulamaktadır. Üstelik salt Tunus ve Mısır değil, fakat hareket halindeki tüm öteki Ortadoğu ülkeleri üzerinden de.

Tunus'ta halk ayaklanmasının fitilini ateşleyen olay, üniversite mezunu işsiz bir gencin evine ekmek götürmek için yapmakta olduğu tezgahtarlık işinden alıkonulmasına karşı sergilediği ölümüne isyandır. Bu olay kendi başına olup bitenlerin bütün bir sosyal özünü en veciz biçimde göstermektedir. Mısır'da ise hoşnutsuzluğu sokağa taşıran ve halk ayaklanmasına vardıran olay, 6 Nisan Hareketi olarak bilinen gençlik grubunun 25 Ocak için yaptığı eylem çağrısıdır. Peki nedir bu 6 Nisan Hareketi, kaynağını ve ismini nereden almaktadır? Sanayi bölgesi Mahalla'da 6 Nisan 2008'de patlak veren büyük işçi hareketinden. Sözkonusu grup bu büyük işçi eylemiyle dayanışmanın ürünü olarak doğmuştur; varlığı kadar ismini de ona borçludur. Yani bir büyük işçi eylemine, yani tümüyle bir sosyal mücadele olayına. Yani boğucu bir diktatörlük rejiminde bile emekçileri harekete geçiren, eyleme sürükleyen o devasa sosyal sorunlara.

Ürdün'de sokağa dökülen emekçiler "ekmeğimiz kırmızı çizgimizdir" diye haykırıyorlar. Bahreyn'de harekete geçen Şii kitleler, bu ülkenin her alanda ayrımcılığa tabi tutulan en yoksul kesimlerini oluşturuyorlar. Aynı şey Arap dünyasının en yoksul ülkelerinden biri olan Yemen için, yanısıra Suriye, Irak, Güney Kürdistan vb. için de geçerlidir. Libya'da ve Suudi Arabistan'da, topluma sus payı vermek için petrol rantının sağladığı özel imkanlar var kuşkusuz. Ama buna rağmen bu ülke yönetimleri de, çürümüş siyasal sistemleri kadar yaşanan sosyal sorunların biriktirdiği bir hoşnutsuzluk ve öfkenin hedefi olmaktan kurtulamıyorlar.

Bütün bunlar Ortadoğu çapında bir sosyal fırtına ile yüzyüze olduğumuzu gösteriyor. Ama sosyal patlama her zaman siyasal biçimler içinde ortaya çıkar ve kendini kendisine nefes aldırmayan diktatörlüklere yönelmiş halde bulur. Olayların halen çıplak gözle görülebilen tablosu üzerinden izlemekte olduğumuz gibi. Sistem propagandası işte bu görüntüyü kullanıyor, böylece hareketin gerçek kaynağını ve nedenlerini gizlemeye çalışıyor. Olup bitenleri salt yozlaşmış yöneticilere yönelmiş dar siyasal çıkışlar olarak sunuyor. Mısır halkı özgürlük istedi, onur istedi, bunun için ayaklandı diyor örneğin. Kuşkusuz Mısır halkı özgürlük istemi ve onur duygusuyla ayağa kalktı. Ama bunların ikisi de kendi başına %40'ı yoksulluk sınırı altında yaşayan bir toplumda karın doyurmaz. Özgürlük ve onurlu davranış Mısırlı emekçilere tam da sömürü ve soyguna karşı direnebilmek için gerekli. Bunun böyle olduğunu bize Mısır işçi sınıfı daha hareketin seyri içinde gösterdi ve genel eylem dalgasının dinmesine aldırmayarak bunu sürdürdü de. İşçiler çalışma ve yaşam koşullarının düzeltilmesini, ücretlerinin artırılmasını, sosyal yıkım saldırılarının ve özelleştirmelerin son bulmasını, sendikal hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasını istediler, istiyorlar. Ayaklanmayla elde edilen fiili özgürlüğün anlamı ve işlevi halihazırda bu onlar için.

Tunus'un ve Mısır'ın ayağa kalkmış ve diktatörleri kovmak başarısı göstermiş emekçileri kurulu düzendeki siyasal rötuşların karın doyurmayacağını, yaşamakta oldukları derin sosyal acıları bir nebze olsun hafifletmeyeceğini görmekte gecikmeyeceklerdir. Ortadoğu'da asıl büyük fırtına da işte o zaman kopacaktır.

-II-
Devrim için dersler

1- Tunus ve Mısır'ın birarada bir kez daha doğruladığı ilk önemli ders, büyük toplumsal

patlamaların, isyan, halk ayaklanması ya da devrimlerin, çoğu durumda, büyük birikimler halinde mayalanan ve küçük kıvılcımlar üzerinden patlayan kendiliğinden bir dinamiğe sahip olduklarıdır.

Tunus'ta patlak veren halk ayaklanması, olayın ardından sıkça kullanılan ifadeyle, bulutsuz gökyüzünde çakan bir şimşek misali, bu ülkeye dışardan ve uzaktan bakan hemen herkes için tamamen bir sürpriz oldu. Tunus ayaklanması özellikle Arap dünyasında sarsıcı biçimde yankılanınca, hele de bazı ülkelerdeki ilk hareketlenmeler ortaya çıkınca, yeni ayaklanma beklentileri haliyle güç kazandı. Ama ilk sırada tam da Mısır'ın durmakta olduğu, öteki herkes bir yana, bu ülkeyi yakından bilip tanıyan, sürekli biçimde izleyen uzmanlara bile düşünülemez bir şey olarak görünüyordu. BBC'nin "deneyimli" Kahire muhabirinin, Tunus'taki diktatörün kaçışının (14 Ocak) hemen sonrasında ve Mısır'daki ayaklanmanın hemen öncesinde kaleme alınan, üstelik tam da 25 Ocak için yapılan eylem çağrısını konu edinen 17 Ocak tarihli haberi, buna anlamlı bir örnek oluşturuyor. Muhabir John Leyne, *"Tunus'ta Cumhurbaşkanı Zeynel Abidin Bin Ali'nin ülkeyi terk etmesiyle sonuçlanan olaylar, hemen hemen aynı sorunların görüldüğü Mısır'da da benzer bir sonuç doğurabilir mi? "* diye soruyor ve yanıtında buna hiçbir biçimde ihtimal vermiyordu. Mısır'da protesto gösterilerinin "ancak birkaç yüz kişi toplayabildiği"ni, bunların da genellikle "aynı yüzler"den oluştuğunu, eylemlerde polis sayısının her zaman gösterici sayısından çok daha fazla olduğunu, olumsuz yanıtına kanıt olarak sunuyordu.

Bugün 25 Ocak için yapılan eylem çağrısına birkaç yüz değil fakat milyonlarca kişinin yanıt verdiğini, eylemin salt bir protesto gösterisi olarak değil fakat ülke çapında kanlı geçen bir ayaklanma halinde gerçekleştiğini, bir anlık bir patlama olarak kalmayıp diktatörü kovma kararlılığı ile onsekiz güne yayıldığını biliyoruz. Ama BBC'nin "deneyimli" Kahire muhabirininki hiçbir biçimde kişisel bir yanılgı değildi. O yalnızca genele egemen düşünceyi dile getiriyordu, bunu da haberinde özellikle vurguluyordu.

Bütün bunlar, kitlesel patlamaların, isyan ve ayaklanmaların, bu arada devrimlerin, özellikle de toplumsal devrimlerin, uzun dönemler boyunca derinden derine mayalanarak, beklenmedik zamanlarda, beklenmedik olaylardan alevlenerek ve beklenmedik biçimler içinde patlak verdiğini bir kez daha, bu kez Tunus ve Mısır'daki halk ayaklanmaları üzerinden doğrulamaktadır.

2- Ama öte yandan, hem Tunus'ta hem Mısır'da, bu türden büyük sosyal patlamaların gelmekte olduğunu duyuran önemli ön işaretler bulunduğunu, hiç değilse şimdi, olayların ardından ortaya çıkan bilgiler ışığında öğrenmiş bulunuyoruz.

Tunus'taki ayaklanmanın gelişiminde örgütlü yapısıyla değilse bile militanlarının kişisel inisiyatifiyle belirli bir rol oynadığı bilinen Tunus Komünist İşçi Partisi'nin (TKİP) temsilcileri, böyle bir halk ayaklanmasını yıllar öncesinden bir biçimde beklediklerini söylüyorlar: *"Bu devrim bizim için tamamıyla bir sürpriz değildi. Çünkü 2008'de maden havzasındaki ayaklanmadan bu yana partimiz, Tunus'un bir başkaldırıya yol açabilecek yeni bir halk mücadelesi dönemini başlatacağını tespit etti. Maden havzasındaki ayaklanmadan sonra başka ayaklanmalar da oldu, fakat bölgesel çapta kaldı. Bölgesel çaptaki ayaklanma geçen yaz döneminde meydana geldi."* TKİP temsilcileri, parti olarak bir halk ayaklanması ihtimali üzerinde özel biçimde durduklarını, partiyi buna her düzeyde hazırlamaya çalıştıklarını da sözlerine ekliyorlar.

Benzer işaretlerin ve üstelik daha belirgin biçimde Mısır'da da bulunduğunu artık biliyoruz. Ve Tunus'ta olduğu gibi, bir kez daha militan işçi hareketleri üzerinden. Ortadoğu uzmanı Gilbert Achcar, bu konuda şu bilgiyi veriyor: *"Mısır 2006'dan 2009'a kadar son zamanların en büyük işçi grevleri dalgasını yaşadı, o zamandan beri ülkedeki toplumsal gerilimler durulmadı. Mübarek, emniyet sübabını kullanarak var olan basıncı kontrol altında alabileceğini sandı fakat bu*

durum bir patlamayla sonuçlandı. Tabii ki bu noktada Tunus örneğinin de bir katkısı oldu."

Bu bilgi ve gözlemlerden çıkan sonuç basitçe şudur: Her ne kadar bir toplumsal hareketin ya da devrimin ne zaman, ne vesileyle ve hangi biçimler içinde patlak vereceğini kestirmek olanaksızsa da, onun gelmekte olduğunu bir biçimde sezmek ve öngörmek yine de olanaklıdır. Büyük depremlerin gelmekte olduğunu nasıl ki kendini yıllar öncesinden gösteren öncü sarsıntılar üzerinden öngörmek mümkünse, aynı şekilde büyük toplumsal depremler demek olan isyan, ayaklanma ve devrimlerin de gelmekte olduğunu öngörmek, hiç değilse bir biçimde sezmek ve bunu daha etkili hazırlıklara konu etmek mümkündür. Bu, devrimci bir partinin olayların seyrini derinlemesine anlama yeteneğine, toplumun derinliklerindeki birikimi ile onun yüzeye vuran etkilerini doğru değerlendirme başarısına sıkı sıkıya bağlıdır. Bunu zamanında sezmek ve öngörmek, beraberinde buna uygun daha ciddi, güvenli ve iddialı bir hazırlığı da getireceği için, bu devrimci bir partinin beklenmedik patlamalara müdahale etme yeteneğini de alabildiğine güçlendirecektir.

3- Tunus ve Mısır örnekleri, büyük kitle hareketlerinin, isyan ya da ayaklanmaların, kurulu düzenin siyasal ve sosyal yapısına yönelebilmesinde devrimci önderliğin, ancak bu sayede olanaklı olabilecek devrimci yön ve programın tayin edici önemini de, kendi yapısal zayıflıkları üzerinden de olsa, bir kez daha göstermiş oldular. Gerek Tunus gerekse Mısır ayaklanmaları ifadenin en tam anlamında kendiliğinden hareketler oldular ve öylece de kaldılar. Buradaki sorun halk ayaklanmalarının beklenmedik bir biçimde kendiliğinden patlak vermeleri değildir, vurgulamış bulunduğumuz gibi bu türden hareketlerde ve devrimlerde genellikle böyledir. Sorun, bu hareketlerin patlak verdikten sonra da herhangi bir devrimci yönelimden, açık bir politik yön ve programdan, bunu olanaklı kılacak devrimci bir önderlikten yoksun kalmalarıdır.

Temel önemdeki bu yapısal zaaftan dolayıdır ki, ilgili ülkelerin egemen sınıfları ile arkalarındaki emperyalist güçler, ayaklanmaları belli sınırlar içine hapsederek denetim altına almakta belirgin bir kolaylık yakaladılar. Bu, Mısır'da özellikle böyle oldu. Emperyalistler ve Mısır burjuvazisi, bir yandan hareketi "devrim" nitelemesiyle okşayıp yüceltirlerken, öte yandan onu devrimci bir mecraya büyümekten başarıyla alıkoydular. Tam da işçi sınıfının üretim alanları üzerinden harekete geçtiği ve kendi sınıf istemlerini özel bir biçimde dile getirdiği bir evrede ise, diktatörü harcayıp hareketi durdular. Böylece de diktatörlüğü tüm yapısıyla ayakta tutmayı başardılar. Düzen ordusu ile düzenin temel payandalarından gerici Müslüman Kardeşler hareketi, herbiri kendine özgü konumları ve rolleri üzerinden, bunun başarılmasında düzenin iç ve uluslarası efendilerine paha biçilmez bir hizmet sundular.

Mısır'daki gibi muazzam bir halk hareketi patlamasının bu denli kolay bir biçimde dizginlenmesi ve denetim altına alınması, devrimci yön ve programın, onun taşıyıcısı ve uygulayıcısı olabilecek devrimci bir partinin olayların seyrindeki tayin edici önemini bütün açıklığı ile bir kez daha ortaya koymuştur.

4- Fakat sorun kendi başına devrimci bir partinin olup olmaması da değildir. Sorun aynı zamanda, bu devrimci partinin, isyan, ayaklanma ya da devrim türünden bir hareket kendiliğinden patlak verdiğinde, onun önüne düşebilecek, ona başarıyla yön verebilecek bir birikime ve hazırlığa, güce ve örgütlülüğe, uzun yılların ve en farklı mücadele koşullarının ürünü bir pratik deneyime ve önderlik yeteneğine az çok sahip olabilmesidir de. Eğer bu türden bir ön hazırlık ve birikim yoksa, olayların patlak vermesi devrimci partinin hızla güç kazanmasını ve öne çıkmasını alabildiğine kolaylaştıracak olsa bile, onun harekete başarıyla hakim olması ve doğru bir biçimde yönetip yönlendirmesi yine de olanaklı olamaz.

Nitekim Mısır'da değilse bile Tunus'ta olaylarda belirli bir rol oynayan devrimci bir parti var. Ama görülebildiği kadarıyla bu partinin olayların gidişini esasa ilişkin olarak etkileme gücü ve yeteneği hiç değilse halen yok.

Buradan çıkan esaslı dersi iki önemli ve

birbirini tamamlayan aktarma üzerinden ortaya koymak istiyoruz. Bu iki aktarma Tunus ve Mısır'dan devrim için dersler kapsamında buraya kadar söylediklerimizin de toparlanması anlamına gelecek.

Aktarmalardan ilki Lenin'in "*Nereden Başlamalı?"* başlıklı çok iyi bilinen makalesinden: *"... Durmadan sistemli ve planlı hazırlıktan söz ettik; ama amacımız asla, istibdadın ancak düzenli bir kuşatmayla ya da örgütlü bir saldırıyla yıkılabileceğini ima etmek değildir. Böyle bir görüş, hem saçma, hem de hayattan kopuk bir görüş olur. Tam tersine, istibdadın, kendisini sürekli olarak tehdit eden kendiliğinden patlamaların ya da önceden görülemeyen siyasi karışıklıkların etkisi sonucu çökmesi son derece mümkündür ve böyle olasılık tarihi olarak çok daha fazladır. Ama maceracı kumarlardan sakınmak niyetinde olan bir siyasi parti, faaliyetlerini, böyle patlamaları ve karışıklıkları beklemeye dayandıramaz. Biz kendi yolumuzda ilerlemeli ve düzenli çalışmamızı sebatla sürdürmeliyiz. Beklenmedik olaylara ne kadar az bel bağlarsak, herhangi bir 'tarihi dönemeç' karşısında hazırlıksız yakalanmamız da o kadar imkansız olur."*

İkinci aktarma ise ***Ekim***'in (sayı: 165) yıllar öncesine (15 Mart 1997) ait bir başyazısından: *"Devrime doğru büyüyen politik olaylar, hemen her zaman, çok büyük ölçüde kendiliğinden bir dinamiğe sahiptirler. Devrimler planlanıp uygulanmazlar, fakat toplumun derinliklerinde oluşan patlayıcı birikimin beklenmedik zamanlarda ve biçimler içinde dışa vurmasıyla oluşur ve gelişirler. Bununla birlikte, kendiliğinden patlak veren devrimler ya da büyük halk hareketleri, devrimci partiler tarafından yönetilip yönlendirilirler. Bu tarihsel olaylara bir yön, bir çizgi, bir program kazandırılarak, onlar bilinçli müdahalelerle adım adım zafere götürülebilir ve götürülürler. Devrimci önderliğin, devrimci öncü partinin bir devrimde oynayabileceği temel tarihsel rol de işte burada ifadesini bulur. Bu onun, patlak vermiş bir devrimin kaderini belirleyecek düzeydeki hayati önemde rolüdür.*

"Fakat eğer devrimin ya da büyük bir halk hareketinin patlak verdiği ülkede, devrime varan ön birikim süreçleri içinde oluşmuş, gelişmiş, deneyim kazanmış, açık bir politik çizgiye ve sağlam bir örgütsel kimliğe sahip bir parti varsa, bu rolü başarıyla gerçekleştirme şansı olabilir. Patlak vermiş devrimler içinde doğan, kimliğini, çizgisini, örgütünü bu sıcak anlarda ancak kurabilen bir parti bile bu rolü oynayamaz. Ya da ancak istisnai durumlarda oynayabilir.

"Bu iki farklı duruma iki klasik örnek verilebilir. İlk duruma örnek, 1917 Rus Devrimi ve Bolşevik Partisi'dir. İkinci duruma örnek, 1918 Alman Devrimi ve Spartakist hareketten doğan Alman Komünist Partisi'dir. Bilindiği gibi ilki zaferle, ikincisi yenilgiyle sonuçlandı..." (H. Fırat, ***Dünya Ortadoğu ve Türkiye***, Eksen Yay., s. 420-21)

Bu değerlendirmeyi, 1997 Mart'ında Arnavutluk'ta beklenmedik bir biçimde patlak veren, çok geçmeden silahlı ayaklanma biçimini alan ve ülkenin güney bölümüne bir süre egemen olan halk hareketini konu alan *"Arnavutluk'ta Silahlı Halk Ayaklanması"* başlıklı metinden aktarıyoruz. Ama görüldüğü gibi burada söylenen hemen herşey neredeyse olduğu gibi Tunus ve Mısır için de geçerlidir. Geleceğin devrimlerine başarılı bir önderlik, bugünden devrimin patlak vereceği ana uzanan bütün bir tarihi döneme yayılan hazırlığın başarısına sıkı sıkıya bağlıdır. Partimizin değerlendirmelerinde hep vurgulandığı gibi, eğer bugünden çok yönlü bir hazırlığı en iyi biçimde yapmazsak, özellikle de işçi sınıfı hareketi ekseninde örgütlü bir güç haline gelmeyi başaramazsak, gelecekte şu veya bu biçimde yaşanacak bir toplumsal patlama ya da devrime başarıyla önderlik etmek yeteneğinden de yoksun kalırız. Tunus'lu ve Mısır'lı devrimcilerin halen düştüğü duruma düşeriz.

5- Bu bizi, devrimci partinin tayin ediciliği ölçüsünde, hatta sözkonusu toplumun koşullarına bağlı olarak ondan bile önemli olan, bir başka önemli soruna getiriyor. Bu, işçi sınıfının olayların seyrinde oynayabileceği ve oynaması gereken roldür. Eylemli mücadeleleri ile gerek Tunus'ta gerekse Mısır'da, özellikle bu ikincisinde, gelmekte olan toplumsal

sarsıntıyı önden duyuran işçi sınıfının patlak veren ayaklanmalarda etkin bir rol oynayamaması, her iki ülkede de hareketin nispeten kolayca kontrol edilebilmesinin esaslı bir nedenidir.

Tunus'taki ayaklanma konusunda bu konuda yeterli bir bilgi ve açıklık yok, hiç değilse bizim için. Ama Tunus Komünist İşçi Partisi temsilcileri işçi sınıfının ayaklanmaya katılımının zayıf kaldığını özellikle belirtiyorlar. Mısır'da ise tablo biraz daha açık. Üç haftaya yayılan ayaklanma sürecinde işçi sınıfının üretim birimleri üzerinden de hareketlenmeye başladığını ve diktatöre yol verilmesinde özel bir rol oynadığını biliyoruz. Ayaklanmanın başından itibaren ABD ile sıkı bir koordinasyon halinde olan Mısır ordusunun, tam da işçi direnişleri ve fabrika işgallerinin hızla yaygınlaştığı, işçi sınıfının gücünü üretim ve hizmet alanları üzerinden gösterdiği bir sırada apar topar Mübarek'e yol vermesi, bu çerçevede dikkate değer bir olgudur.

Kuşkusuz işçi sınıfının bu türden toplumsal hareketlerde oynayabileceği tayin edici rol çok karmaşık etkenlere bağlıdır. Fakat bu rolün temelde işçi hareketinin bağımsız devrimci politik ve örgütsel gelişimde aldığı mesafe ile sıkı sıkıya bağlantılı olduğunu biliyoruz. Bu da devrimci bir sınıf partisinin devrime etkin bir hazırlığının, herşeyden önce sınıf hareketinin bağımsız politik ve örgütsel gelişiminde aldığı mesafe ile ölçülebileceği anlamına gelir. Partimizin III. Kongresi ile birlikte özellikle öne çıkardığı "Parti, sınıf, devrim!" şiarı, ki kongre bildirisinin başlığıdır da aynı zamanda, buradaki kopmaz ve tayin edici bütünlüğü en özlü biçimde dile getirmektedir. Partinin sınıfla örgütlü birliğinin düzeyi ile devrimini kaderi birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

Toplumsal mücadelelerde işçi sınıfı birleştirici olduğu kadar ayrıştırıcı da bir güçtür. Dahası o bunu modern burjuva toplumunda devrimci bir temelde yapabilecek biricik sınıftır da aynı zamanda. Onun birleştirici ve sürükleyici gücü, öteki emekçi katmanları kendi eksenine çekmesinde ve devrimci önderliği altında birleştirmesinde; ayrıştırıp saflaştırıcı gücü ise, sınıfsal ağırlığını ortaya koyduğu ölçüde öteki burjuva katmanların gerçek konum ve tutumlarını açığa çıkartmakta yatar. İşçi sınıfının toplumsal bir hareket içindeki devrimci ağırlığı kaçınılmaz olarak ayrışma getirir, böylece sağlıklı bir saflaşma sağlar. Sınıfın devrimci gücü ve ağırlığı, emekçi sınıf ve katmanları kendine doğru çekerken, tüm kesimleriyle burjuva katmanları hareketin dışına iter. Böylece onların hareketi denetim altına alıp sefil çıkarlarına alet etmeleri girişimi boşa çıkar. 1905 Devrimi bunun da klasik bir örneğini vermiştir bize. Devrimde işçi sınıfı ağırlığı ve inisiyatifi önplana çıkınca, o güne dek özgürlük nutukları çeken liberal burjuvazi hızla harekete yüz çevirmiş, devrime karşı gericilikle kol kola girmiştir. Tunus ve Mısır'da bu doğrultuda bir gelişme yaşansaydı, aynı şey olur, isyana şu veya bu ölçüde katılan burjuva ara katmanlar hızla harekete yüz çevirir, egemen sınıfın yanında saf tutarlardı. İşçi sınıfının ayaklanmalardaki yeri ve ağırlığının zayıflığından dolayıdır ki, ara burjuva katmanların harekete katılması ve giderek hareketin üzerine bir ağırlık olarak çökmesi kolaylaşmıştır.

Bu olgu Mısır'da özellikle belirgindir. Mısır'da hareketin o "zengin" bileşimi gerçekte onun esasa ilişkin temel bir zaafı olmuştur. Büyük bir isyanın kolayca denetim sınırları içine çekilmesinde bu özel bir rol oynamıştır. Başından itibaren hem ABD'de hem Mısır burjuvazisinde hareketin denetim altına alınabileceği, hatta Mübarek harcanmadan da yatıştırılabileceği umudunu doğuran tam da bu oldu. Nitekim Mısır işçi sınıfı kendi muazzam gücünü sınıfsal istemleri eşliğinde ve üretim alanları üzerinden gösterir göstermez, meydanlardaki şekilsiz kalabalıkların bir parçası olmaktan çıkıp üretim birimleri üzerinden sınıf bölükleri halinde eyleme geçer geçmez, başta Müslüman Kardeşler olmak üzere harekete yön vermede etkin bir konumda bulunan tüm burjuva kesimler, Mübarek'in gidişini yeterli bularak isyanı hızla sona erdirmişlerdir.

6- Tunus ve Mısır'daki halk ayaklanmaları

yaygın biçimde "devrim" olarak nitelendi, niteleniyor. Emperyalist medya kuruluşlarından dünya ölçüsünde birçok ilerici-devrimci parti, grup ve kişiye, ayaklanan kitlelerin temsilcilerinden (Tunus ve Mısır örneği) ayaklanmada belli bir yer tutan devrimci partilerin temsilcilerine (Tunus) kadar bu böyle. Biz komünistlerse bu nitelemeyi paylaşmadığımız gibi onu devrim kavramını bozmaya ve sulandırmaya yönelik tehlikeli ve zararlı bir tutum ve girişim sayıyoruz.

Onyılları bulan bir bastırılmışlığın ardından büyük bir sosyal ve siyasal hoşnutsuzluğun bir anda patlayan volkan misali büyük bir toplumsal sarsıntı olarak kendini açığa vurması... Milyonları kapsayan ve haftalara yayılan muazzam bir kitle hareketliliği... Kitlelerin mevcut rejimin yasa ve yasaklarını meydan okuyan, siyasal meşruiyetini ortadan kaldıran, bu arada yer yer güvenlik güçlerini ve kurumlarını hedef alan büyük eylem inisiyatifi ve kararlılığı... Diktatörler şahsında diktatörlüklere karşı sergilenen büyük öfke ve kararlılık... Bütün bunlar Tunus ve Mısır'da yaşananların ortak tablosunu oluşturuyor. Bunları fiilen elde edilen siyasal kazanımlar tamamlıyor. Diktatörler koltuklarını terketmek durumunda kaldılar. Onyılların baskı ve terör rejiminin bunaltıcı cenderesinde gedikler açıldı ve henüz kalıcılığı tartışmalı olsa da birçok hak ve özgürlük halen fiilen kullanılır hale geldi.

Öte yandan, marksistlerin bir toplumda devrimci durumun temel göstergeleri olarak ele aldıkları üç temel unsuru, her iki ülke üzerinden de genel görünüm içinde saptayabiliyoruz. 1- Her iki ülkede de "yönetilenlerin" eskisi gibi yönetilmek istemediği ve "yönetenler"inse artık eskisi gibi yönetemez duruma düştükleri, olayların patlak vermesiyle birlikte ortaya çıktı. 2- "Ezilen sınıfların yoksulluk ve sefaletinin alışılmış ölçülerin üzerine çıkması", hem Tunus'un ve hem Mısır'ın en yalın gerçeğidir. 3- "'Barışçıl' dönemlerde kendilerini sessizce sömürten, fakat fırtınalı bir dönemde, kriz koşulları sayesinde, fakat aynı zamanda bizzat 'tepedekiler' tarafından bağımsız tarihsel eyleme zorlanan kitlelerin eylemliliğinde önemli bir yükselme" (Lenin) ise, bu üç unsur içinde en açık ve dikkate değer olanıdır.

Bunlar birarada, genel planda alındığında, gerek Tunus'ta gerekse Mısır'da devrimci bir durumun doğduğunun da göstergeleridir. Fakat bütün bunlara rağmen ne Tunus'ta ve ne de Mısır'da yaşananları devrim olarak nitelemek olanağı yoktur. Tunus'ta kısmen daha ileri bir durum var. Kitleler yer yer cepheden devlet kurumlarını hedeflediler, ülkeyi terkeden diktatörün yerine geçen hükümeti devirdiler, siyasal tutukluların serbest bırakılmasını sağladılar, siyasal polisin ve eski iktidar partisinin feshedilmesini dayattılar, siyasal özgürlükleri daha geniş çapta fiilen kullanmaktalar, ayaklanmanın yarattığı yerel örgütlülükleri korumaktalar, ülkede devrimci bir parti önderliğinde kurulan birleşik güç odağı var vb... Bütün bu açılardan Tunus Mısır'daki durumun hayli ilerisinde durmaktadır. Mısır'da ayağa kalkan kalabalıklar çok daha geniş ve eylem dalgası çok daha uzun süreli olabildiği halde üstelik. Mısır'ın zayıf yanı devrimci partinin tümden yokluğu, önemli bir handikap olarak ordu ve Müslüman Kardeşler faktörü, yanısıra da orta sınıfların hareket üzerindeki özel etkisi oldu.

Sorun hiçbir biçimde salt diktatörlerin gitmesi, diktatörlüklerinse hala tüm temelleriyle ve temel kurumlarıyla yerli yerinde duruyor olması, bu anlamda hareketin sınırlı bir başarı düzeyinde kalması değildir. Sorun bu temelleri ve kurumları hedefleyen bir hareketin olmamasıdır, halk ayaklanmalarının böyle bir kapsam ve yönelimden yoksun bulunmasıdır. Bu temel önemde yapısal özelliği gözden kaçırarak her büyük kitle hareketini devrim olarak nitelemek, bilimsel devrimci bakışın yitirilmesi olur.

"İktidarın bir sınıftan ötekine geçişi, sözcüğün salt bilimsel anlamıyla olduğu kadar, politik ve pratik anlamıyla da bir devrimin birinci, başlıca ve esas belirtisidir..." diyor Lenin. Kuşkusuz, somut bağlamından da (Şubat Devrimi) bildiğimiz gibi, Lenin bu sözlerle başarılı bir devrimi tanımlıyor. Ama böylece başarısız da kalsa sonuçta her gerçek devrimin toplumsal-siyasal anlamını, muhtevasını ve yönelimini de

en özlü bir biçimde ortaya koymuş oluyor. Bundan çıkan sonuç, devrim nitelemesini belirleyenin, hareketin akibeti ve dolayısıyla somut kazanımları değil, fakat sosyo-politik muhtevası ve siyasal yönelimi olduğudur.

Rusya'da 1905 Devrimi hedeflediği hiçbir sonuca ulaşmadan, temel istemlerinin hiçbirini elde edemeden ağır bir yenilgiye uğradı. Ama o yine de görkemli bir siyasal devrimdi ve Ekim Devrimi'ne giden yolda önemli bir kilometre taşı oldu. Çünkü soylular sınıfını temsil eden Çarlık düzenini yıkmak ve demokratik cumhuriyet kurmak gibi açık bir siyasal yönelime sahipti. Her gerçek devrimde olduğu gibi (ki bu bütün devrimler üzerinden somut olarak örneklenebilir) 1905 Devrimi'nde de sahnede kendilerine özgü istemleriyle sınıflar ve buna sıkı sıkıya bağlı olarak, bu sınıfların her birinin istemlerine daha tutarlı ifadeler kazandıran siyasal özneler vardı. İşçi sınıfı sahnenin önplanındaydı; Çarlığı devirmeyi hedefliyor, demokratik cumhuriyet ve 8 saatlik işgünü istiyor, köylülüğün toprak talebinn destekliyordu. Köylülük serfliğin kaldırılmasını ve toprak istiyor, cumhuriyet talebinde işçi sınıfını destekliyordu. Libaral burjuvaziyse Çarlığı anayasal monarşiyle sınırlamak peşindeydi. Ve tüm bu sınıfları temsil eden partiler, program, strateji, taktik ve örgütleriyle, uzun yıllardan beri sahnede idiler ve kendileri yönünden muhtemel bir devrime hazırlanıyorlardı. Devrim patlak verdiğinde ise konum ve hedeflerine göre onu etkilemeye ve yönlendirmeye çalıştılar.

Tunus'ta ve Mısır'daki halk ayaklanmalarında ise böyle bir muhteva ve yönelim yoktu. Sahnede bağımsız istemleri ve buna dayalı bağımsız eylemleriyle sınıflar ve siyasal özneler değil, fakat muazzam boyutlarda da olsa salt insan yığınları vardı. Sınıfsal kimlikleri üzerinden kendilerini gösteremeyen şekilsiz insan yığınları. Bundan dolayıdır ki bütün dikkatler ve temel istem, salt diktatörün gitmesi üzerinde odaklaştı ve öylece kaldı. Hareketin burjuva öğeleri bunu özellikle bu doğrultuda yönlendirdiler. Nitekim her iki ülkede de diktatör, geride tüm kurumlarıyla birlikte diktatörlüğü ve kendi 20-30 yıllık suç ortaklarını bırakarak bir yana çekilince de, hareket gücünü ve dinamizmini yitirdi.

7- Bu da bizi Tunus ve Mısır'ın bir başka hayati önemde dersine, düzenin kendini savunabilme yeteneği ve olanakları ile düzen kurumları hakkında taşınabilecek hayallerin böylesi tayin edici anlarda nasıl da büyük bir tuzağa dönüşebileceği gerçeğine getiriyor.

Endenozya'nın 33 yılık faşist diktatörü Suharto'nun istifasının (21 Mayıs 1998) hemen ardından *Kızıl Bayrak*'ta yayınlana başyazı (23 Mayıs 1998), "*Suharto'nun İstifasıyla Halk Hareketi Dizginlenmeye Çalışılıyor*" üst başlığı altında şu anlamlı ana başlığı taşıyordu: "***Diktatör Gitti, Diktatörlük Duruyor...***" Tunus'un 23 yıllık diktatörünün ülkeden kaçmak zorunda kalmasının ardından ortaya çıkan yeni durum da, ilerici-devrimci yayınlarda genellikle bu ifade ile özetlendi.

Aynı durum Tunus'un ardından Mısır'da da yaşandı. Ülkenin 31 yıllık diktatörü Hüsnü Mübarek sonunda istifa etmek zorunda kaldı, oysa düne kadar temsil ettiği rejim tüm yapısıyla yerli yerinde duruyor. Üstelik salt kurumlarıyla değil yönetim kadrosuyla da. Mübarek'in ardından yönetimi rejimin belkemiği ordu devraldı. Ve ordu üzerinden dizginleri eline alan kişi, Yüksek Askeri Konsey'in başı Muhammed Hüseyin Tantavi, istifa etmek zorunda kalan 31 yıllık diktatörün 20 yıllık savunma bakanı ve 16 yıllık genelkurmay başkanı! Bu çarpıcı olgu bile kendi başına tüm durumu özetlemeye yetmektedir.

Şimdi de Mısır'daki bu güncel tablonun ışığında 1998 yılında Endonezya'da yaşananların anlamına bakalım. Sözünü ettiğimiz "*Diktatör Gitti, Diktatörlük Duruyor...*" yazısından aktarıyoruz: *"33 yıllık çürümüş ve kokuşmuş bir baskı rejiminin simgesi olarak diktatör Suharto istifa etti, ama rejim tüm kişi ve kurumlarıyla yerli yerinde. Suharto gitti ama Suharto rejimi olduğu gibi duruyor. Büyük fedakarlıkları göze alarak ayağa kalkan milyonlarca insanla alay edercesine, istifa eden diktatör yerini sağ kolu olan adama bıraktı ve aynı anda bu 'yeni başkan' dört yıllık görev süresi için yemin etti. Bu operasyonun gerisinde doğal*

olarak emperyalizmin tam güdümündeki ordu var. Şu an halk hareketine karşı kurulan en güçlü barikat olan ordu, Suharto ailesinin güvenliğini sağlama sorumluluğunu üstlendiğini de açıkça ilan etti. Tüm bunlar, ayaklanan halk kitlelerinin 'ipe çekilsin!' dediği kanlı bir diktatöre kendini bu siper etme tutumu, Suharto rejiminin, onun en temel kurumu olarak ordunun, halk kitlelerine karşı yalnızca bir adım geri çekilerek giriştiği bir yeni tehdit ve meydan okumadan başka birşey değildir." (H. Fırat, ***Dünya Ortadoğu ve Türkiye***, Eksen Yay., s. 429)

Olayların Endonezya'daki bu gelişim seyri neredeyse tamı tamına bugünkü Mısır'ı andırıyor. Suharto yerine Mübarek'i, Suharto'nun '*sağ kolu'* yerine de Mübarek'in "20 yıllık savunma bakanı ve 16 yıllık genelkurmay başkanı" olan adamı koyun, böylece neredeyse tamı tamına aynı senaryoyu bulursunuz. İlkinde Sharto'nun '*sağ kolu'* ve ikincisinde ise Yüksek Askeri Konsey'in başı Tantavi'nin görevden çekilen diktatöre hizmetlerinden ötürü şükranlarını sunması bile aynı. Senaryodaki tek fark, bunun iki farklı ülkede ve 13 yıllık zaman aralığı ile gerçekleşmiş olmasıdır.

Düzen kurumları hakkında taşınabilecek hayallerin büyük toplumsal fırtınalar döneminde nasıl da öldürücü sonuçlar yaratabileceğini bize 13 yıl önce Endonezya ve şimdi de Mısır gösteriyor. Üstelik aynı kurum, yani düzen ordusu üzerinden. Son elli yılın tüm acılı deneyimlerine rağmen hala da "orducu sosyalist" olmakla övünebilen ordu yalakalarının hiç de az olmadığı bizimki bir ülkede, bu dersin apayrı bir önemi vardır.

-III-
Devrime hazırlanmak...

Kapitalist dünya ve emperyalist sistem, genel işleyişi içinde, son otuz yıldır, ama özellikle de dizginlerinden boşalmış halde son yirmi yıldır, gezegenimizin toplumsal fay hatlarında büyük enerji birikimleri yaratmaktadır. Bu birikim henüz büyük depremlere, ki bunlar toplumsal devrimler zinciri biçiminde sökün edecektir, yolaçmış olmasa da, öncü sarsıntıların ardı arkası kesilmemektedir. Tunus ve Mısır bunun güncel yeni örnekleri oldular.

Biz komünistler, nerede, ne zaman ve ne biçimde ortaya çıkacağını kestirememekle birlikte, hiçbir büyük toplumsal hareketi, isyanı ya da ayaklanmayı şaşırtıcı bulmuyoruz. Zira sistemin gidişatının toplumsal fay hatlarında sürekli patlama dinamikleri biriktirdiğini ve bunun da ilk sarsıntılar biçiminde kendini bir dönemdir dışarı vurmaya başladığını biliyoruz. Bu tespit, günümüz dünyasına ilişkin her devrimci tahlilin temel hareket noktası olmak zorundadır. Bu tespite dayanmaksızın günümüz dünyasının temel süreçlerini anlamak olanaklı olamayacağı gibi, önümüzde uzanan ve giderek de yakınlaşmakta olan yeni tarihi döneme devrimci hazırlık da yapılamaz. Bu gerçeği görmek, görev ve hedeflerini bunun ışığında ele almak, kendini her bakımdan buna göre konumlandırmak ve hazırlamak, günümüz dünyasında gerçekten devrimci bir parti olabilmenin olmazsa olmaz koşulları arasındadır.

Bundan dolayıdır ki, bu değerlendirmenin girişine TKİP III. Kongresi Bildirisi'nden alınan pasaj, hemen devamında şu sözlere bağlanmaktadır:

"Bu tespit partimizin tüm mücadele, çalışma ve örgütlenme çabasının belirleyici ana ekseni durumundadır. Partimiz tüm güncel devrimci görev ve sorumluluklarına buradan bakmakta, geleceğin büyük mücadelelerine bu bakışaçısı ile hazırlanmaktadır. Her biçimi ile burjuva gericiliğinin Türkiye toplumunu boğucu bir kuşatma altında tutması güncel olgusu geçici olmaya mahkumdur. Kapitalizmin onulmaz çelişkileri karşı konulmaz bir biçimde Türkiye işçi sınıfını ve emekçilerini bir kez daha devrimci sınıf mücadelesi alanına yöneltecektir. TKİP bu bilinçle, bundan beslenen bir devrimci güven ve iyimserlikle hareket etmekte, tüm güncel çabasını bu süreci hızlandırmaya yoğunlaştırmakta, bunu ise şaşmaz bir biçimde proletarya devrimi hedefine bağlamaktadır."

EKİM

"Devrimin gölgesi"nde halk ayaklanması

S. Eren

Mübarek'in onsekiz günlük bir kitlesel başkaldırı sonucu tahtından düşürülmesi ve ardından Ortadoğu'nun diğer ülkelerine yayılan direnişler... Devrim teorisi ve devrimci mücadele için önemli dersler içeren, sonuçlar ortaya çıkaran bu halk ayaklanmaları diyalektik ve tarihsel materyalizmin ışığında analiz edilmek, doğru sonuçlar çıkarılmak zorunda. Olayların karmaşıklığı içinde ortaya çıkan olgular ve eğilimler bu perspektifle değerlendirilmediği içindir ki, iktidar, örgüt ve taban inisiyatifi ilişkisi "emekçilerin devrimci inisiyatifi mi?", "facebook devrimi mi?", "yeni toplum projesi mi", "başka bir dünya mümkündür" vb. gibi, idealist metafizik ve eklektik bir bakışla değerlendirilmekte ve yanlış sonuçlar çıkarılmaktadır.

Bilimsel sosyalizm olayların değerlendirilip tahlil edilmesinde, öz ile görünüm arasındaki diyalektik farklılığı gözetmek durumundadır. Marx'ın deyimiyle, öz ile görünüm örtüşseydi, bilime ihtiyaç duyulmazdı.

Bu da toplumsal gerçekliği, sınıfları ve diğer toplumsal katmanları karakterize eden kavramlarımızı "geri kazanmak"la mümkündür. Küçük-burjuva katmanları, sosyalizmin tarihsel zorunluluğu ve tek alternatif toplumsal düzen olduğu gerçeği yerine belirsiz "başka bir dünya mümkündür" ile ürkütmemek yaklaşımı sadece kafa bulandırmaktadır. Ayrıca milyonlarca insanın zorlu mücadeleler yürüterek, bedeller ödeyerek, egemen düzeni aşıp yerine sosyalist bir toplum yaratma ideallerini ve çabasını bir "toplumsal proje"ye indirgemek, liberal solun karakteristik ideolojik formasyonudur.

Halk ayaklanması ve yarattığı sonuçlar gözlendiğinde devrim teorisinin neden doğrulandığı görülecektir.

Günlük *Kızıl Bayrak* sitesinde yayınlanan değerlendirmelerde, halk ayaklanmalarının gelişme seyrini ve alacağı biçimleri belirleyecek tek gücün işçi sınıfının bağımsız eylemi olacağı belirtilmiştir. Nitekim Mısır'da birikmiş toplumsal sorunları eylemleriyle gündeme getiren, fitilini yakan gücün de işçi sınıfı olduğu vurgulanmıştır. Hatırlamakta yarar var. Kapitalist toplumsal gelişmenin yarattığı iletişim ağları elbette haberleşme ve bilgi akışında önemli bir rol oynamaktadır. Fakat esas belirleyici olan sınıfların eylemidir. Mısır'da öne çıkarılan "facebook sosyal ağı", 2008 yılında El Mahalla tekstil işçilerinin militan ve sarsıcı eyleminin ardından, işçilerin haklı taleplerini desteklemek ve dayanışmak için oluşturulmuştur. Yani "facebook" dayanışma ağı işçi sınıfının eylemi üzerinde gelişen bir dayanışma fenomenidir. Bu açıdan hiçbir zaman eylemlerde belirleyici olmadı.

Halk ayaklanmasının fitilini yakan işçi sınıfı, Mübarek'e son ölümcül darbeyi vuran güç oldu aynı zamanda. Süveyş işçileri başta olmak üzere işçi sınıfının giderek artan eylemliliği oldu.

Mübarek'e ölümcül darbe işçi sınıfından geldi

Halk ayaklanması sürecinde bütün dikkatler özellikle Süveyş'e çevrilmişti. Şüveyş Kanalı stratejik konumu nedeniyle ABD ve AB emperyalistleri için büyük bir öneme sahiptir. Bir bakıma petrol tekellerinin nefes borusudur. Petrol gemileriyle buradan günde 1.8 milyon ton petrol taşınmaktadır.

Mübarek'e geri çekilmesi için verilen ültimatom ve ardından yapılan genel grev çağrısı, Washington, Berlin, Tel Aviv, Paris ve Brüksel'i harekete geçirdi. İskenderiye, Mahalla, Süveyş ve bazı önemli turistlik kentlerde işçiler, Mübarek'in gitmesinden öte ücret artışları, iş koşullarının düzeltilmesi, sendikal haklar vb. bir dizi taleple eylemlere geçtiler. Demokratikleşme taleplerinin yanısıra sosyal taleplerini açıkça ifade etmeye başladılar. Mahalla'da 1500 işçi Mübarek'in

kısmi olarak geri çekileceğini açıklamasının ardından, otoyolu saatlerce bloke etti. İlaç firması "Sigma"nın 2 bin işçisi aynı gün iş koşullarının iyileştirilmesi talebiyle eyleme geçti. Assuan'da 5 bin işsiz, çalışan ve genç işçi vali konağını kuşatarak zorla içeri girmeye çalıştı. Süveyş'te 6 bin işçi ücret artışı için liman işletmesi önünde gösteri yaptı. Mısır'ın ikinci büyük kenti ve militan kitle direnişleriyle anılan İskenderiye'de işçiler "Mübarek defol!" çağırısıyla meydanlara çıktılar. Kendi bağımsız talepleriyle halk ayaklanması içinde gittikçe öne çıkan işçi sınıfının önemli kesimleri emperyalist merkezlerde de alarm zillerinin çalmasına neden oldu. Mübarek artık doğrudan bir riskti ve bu koşullarda bir gün bile kalması mümkün değildi.

İşçi sınıfının sosyal talepler temelinde artan bu belirgin ve etkili eylemleri bölgede halk ayaklanmalarına yeni bir boyut kazandıracak önemdeydi. Petrolden elde edilen rantlarla ataerkil bir sistem kurmuş olan Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri dışında, Ortadoğu ülkelerinde son otuz yıldır kapitalist ekonomik ilişkilerin gelişmediği toplumsal yapı kalmamıştır. Dünya pazarıyla bütünleşme çabası içinde olan bölge, ekonomide ve ticarette etkili birçok tekelci burjuva kastın ortaya çıkmasına sahne olmuştur. Kapitalizm öncesi toplumsal yapıların çözülmesi, kentleşme, iç göç ve proleter sınıfın ortaya çıkması, bu toplumlarda temel önemde olgulardır.

Ücretli işgücünün eğitilmesinin zorunlu hale geldiği bu ülkelerde, örgütsüz fakat militan genç bir işçi sınıfı doğmuştur. Tam da kapitalist ilişkilerin ortaya çıkardığı yeni sosyal katmanlar, eski toplumsal politik ilişkileri temsil eden dinci ve gerici örgütlenme ve yapılara adapte olmamaktadır. Bölgedeki gelişmeleri değerlendirmek açısından bu olgunun altını çizmek, halk ayaklanmaları konusundaki yanılsamaları da netleştirecektir.

Amerikancı düzen ordusunun işçi korkusu

Gelişen işçi eylemleri sistemin sahiplerini fazlasıyla ürküttü ve önünü almaya yöneltti. Mübarek'in düşürülmesinin hemen ardından, emperyalist güçlere ve siyonistlere uşaklığıyla bilinen Mısır ordusu, "Ulusun çıkarlarına zarar veren eylemlerin yasaklandığını" duyurdu. Hedefte birçok kentte baş gösteren işçi eylemleri vardı. Grevler yasaklanarak üretimi sabote eden her türlü eylemin cezalandırılacağı duyuruldu. Tahrir Meydanı'nda toplanan kitlelerin bir kısmı parlamentonun feshedilmesi ve seçim tarihinin belirlemesinin ardından, orduya olan güvenlerini evlerine giderek ifade ederken, birçok kesimin hayal kırıklığı yaşadığı eylemlere yansıyordu.

Görkemli bir ayaklanma ile "modern" bir hanedanın düşürülmesi henüz hiçbir sorununun çözülmesine yol açmamıştır. Halkın sosyo-ekonomik durumunda hiçbir değişiklik yaratmamıştır. Yoksulluk, açlık, gelecek korkusu hala devam etmektedir. Kendi öz enerji ve eylemiyle otuz yıllık Mübarek saltanatına son veren kitlelerin, Mübarek öncesi toplumsal konumu kabullenmeyecekleri açıktır. Bu ordu otuz yıldır Mübarek rejimini ayakta tutan, onu koruyup kollayan, İsrail ile birlikte Filistin halkını açık bir cezaevine mahkum eden eli kanlı bir güçtür. Sözde "tarafsızlığı" ile Müslüman Kardeşler'in, liberal burjuvazinin ve Mübarek rejimi altında yönetime katılamamış bazı kesimlerin desteğini alsa da, emekçi sınıfların destek ve sempatisini kazanması kolay olmayacaktır.

Bir diktatörün iktidardan uzaklaştırılması, bir hükümetin düşürürülmesiyle sosyal sorunlara yol açan esas kötülüğün ortadan kalkacağı hayali, halk hareketlerinin başlangıç evrelerinde yaygındır. Halk, "kötü adam"ın gitmesinin özgürlük ve refah getireceği yanılsamasına kapılır. Bir de tarafsız ve sınıflar üstü gözüken bir ordu kastının yönetime gelmesiyle kitlelerin bilinci daha da karışır. Burjuva egemen sınıflar bazı somut durumlarda, geçici bir dönem için politik yönetimden feragat ederler. Ordunun yönetimi üzerinden sosyal egemenliğini pekiştirme çabasını, Marx Bonapartizm örneğinde, burjuvazinin geçici spesifik bir politik yönetim biçim olarak tanımlamıştır. Bu, 19. yüzyılın ikinci yarısında Almanya'da Bismark yönetiminde de somutlanmıştır. Burjuvazinin sosyal ve politik egemenliğinin aynı anlama gelmediğini gözetmek, işçi sınıfı hareketinin, burjuvazinin manevra ve manüplasyon çabalarını boşa çıkarabilmesi açısından önemlidir.

"Devrimin gölgesi"

Devrim bir hükümetin yerine başka bir hükümetin gelmesi eylemi değildir. O sınıflı toplumun en yaratıcı eylemi olarak, toplumsal düzenin radikal köklü dönüşümüdür. Devrim, eski egemen sınıfın ve onun devlet aygıtının, ordusunun, polisinin, hukusal kurumlarının tasfiye demektir. Silahlı ayaklanma boyutu olmayan bir halk ayaklanması devrime yol açmaz. Bu açıdan Tunus ve Mısır gibi halk ayaklanmalarını "devrim" olarak değerlendirmek yanıltıcıdır.

Öte yandan, Mısır'da olduğu gibi "halk kitleleri" kavramı mücadelenin somut seyri içinde değerlendirilmek durumdadır. Halk kitleleri ile sömürülen ve ezilen kitleler kategorisi eş anlamlı değildir. "Halk kitleleri" sömürülen ve ezilen kitlelerin yanısıra Mübarek karşıtı burjuva liberalleri, orta sınıf kesimlerini de içinde barındırmaktadır. Yani, sosyo-ekonomik ve politik bakımdan heterojen ve zıt çıkarları olan katmanları kapsamaktadır.

Ordunun "barışçıl bir darbe"yle yönetime el koymasından sonra Tahrir Meydanı'ndaki "halk kitlesi"nin politik ayrışması bu gerçeğin açıklamasıdır. En başta Müslüman Kardeşler egemen sistemle ne kadar uyumlu olduklarını ardarda yaptıkları resmi açıklamalarla duyurdular.

Bu süreçte asıl sorun, başta işçi sınıfı olmak üzere halk hareketinin politik önderlikten yoksun olmasıdır. "Örgüt, güçleri on katına çıkarır"! Lenin'in bu sözü çok şey anlatmaktadır. Halk kitlelerinin eylemleri, ayaklanmanın sarsıcı etkisi altında tarafsız kitlelerin uyanmaları, aydınlanmaları, tabandan yaratıcı bir insiyatifin gelişmesi, tarihsel açıdan eğitici olma özelliği ile değer kazanır. Her başkaldırı bu rolü oynamaz. Bir halk ayaklanmasında kitle inisiyatifi ve enerjisini yeşertecek verimli toprağın oluşturulması, öncü bir partinin varlığıyla doğrudan bağlıdır. Sadece uyandıran, sarsıcı etki yapan eylemler değil, yanısıra doğrudan kitlelerin bağımsız eylemine katkı yapan başkaldırı ve eylemler öğretici bir rol oynayabilir.

Bölgedeki halk kitlelerinin en büyük zaafiyeti budur. Taban inisiyatiflerini birleştirerek egemen sınıf iktidarının üstesinden gelinebileceği hayali, küçük-burjuvaziye aittir. Halk ayaklanmasının taşıdığı devrimci enerji önemlidir fakat sınırları görülmek durumundadır.

Gelişmelerin yönü

Halk kitelerinin sarsıcı eylemlerinin Ortadoğu'da yeni bir dönemi başlattığı kesin. Bunaltılmış, yoksulluk ve açlıkla pençeleşen alt sınıflar devrimci enerjileriyle tarih sahnesine çıkmışlardır. Emperyalist saldırganlığın pençesinden kıvranan, aşağılanan bu halklar artık eski statüyü kabul etmiyorlar. Ancak, içinde bulundukları toplumsal durumu az da olsa iyileştirebilmeleri bile Ortadoğu halklarının devrimci çıkışıyla, bu mücadelede işçi sınıfının önderlik rolünü oynamasıyla olanaklıdır. Zira bu toplumlarda geleceği belirleyecek biricik güç proletaryadır. Yoksa egemen sistem kısmi ve makyaja dayalı uygulamalarla kitle ayaklanmaların geçici olarak denetleyecek, enerjisini paralize edecektir.

Gelinen yerde önemli ölçüde yıpranmış, halk kitlelerinin büyük tepkisine yol açan bazı kişilerle özdeşleşmiş rejimlerle emperyalizmin bölgedeki egemenliğini sürdürmesi mümkün değildir. Nitekim, Obama ve diğer batılı emperyalistlerin resmi açıklamalarına bakıldığında, Ortadoğu'da "düşük yoğunluklu demokrasi" konsepti temelinde yeni bir politik düzenlemenin hedeflendiği görülmektedir.

Ancak, derin bir anti-emperyalist kine de sahip olan Ortadoğu haklarının bu konsept temelinde yatıştırılması kolay değildir. Emperyalizmi en zayıf halkası olan bu bölgede daha radikal ayaklanmaların başgöstermesi muhtemeldir. Ayaklanan bir halkın temel sorunlarını kısmi de olsa çözemeyen bir değişim, "düşük yoğunluklu demokrasi" konseptini sarsacaktır.

Süreç kuşkusuz sancılı olacaktır. Arap halklarının yüzde 88'i İsrail'i, yüzde 77'si ABD'yi bölgede en büyük tehlike olarak görüyor. Mübarek gibi "en güçlü" despotları tarihin çöplüğüne atan emekçiler kendi özdeneyimleriyle kendi güçlerinin bilincine varıyorlar. Ortadoğu'da devrimci proletarya önderliğinde emekçiler eninde sonunuda emperyalistlerin saraylarını yıkacaklar.

ONTEX aynasında sendikal bürokrasi gerçeği...

Sendikal bürokrasi engeli taban iradesiyle aşılabilir!

"... Başlangıçta sendikaları engellemeye çalışan ve yasaklama yoluna giden burjuvazi, onların kendilerini işçi sınıfının direnişiyle zorla kabul ettirmesinin ardından ise olanaklı olduğunca etkisizleştirmeye çalıştı. Bu çabalar da istenen sonucu vermeyince ve işçi hareketi bünyesindeki gelişmeler uygun zemini oluşturunca daha değişik bir yol denedi. Sendikaların sınıf mücadelesinde oynadığı ve oynayabileceği son derece önemli rolü de göz önünde bulundurarak, çok yönlü çabalarla bu örgütleri kendi denetimi altına almaya çalıştı ve dünya çapındaki tarihsel deneyimlerin açıkça gösterdiği gibi sonuçta bunda bir hayli de başarılı oldu."

"... Türkiye gibi ülkelerde ve genel olarak bağımlı ülkelerde sendika bürokrasisinin dayanabileceği sözü edilebilir bir işçi aristokrasisi bulunmadığı için de, burjuvazi sendikalar üzerindeki denetimini çok daha özel yöntemlerle sürdürme yoluna gitti. Bunda temel dayanağı ise özel olarak eğitilmiş ve desteklenmiş bir profesyonel sendikacılar kastı oldu.

"İşçi aidatlarıyla oluşturulan fonlar üzerinden kendini sayısız ayrıcalıklarla donatmış bulunan bu özel burjuva kastı devletle ve sermaye çevreleriyle çok yönlü sıkı bağlara sahiptir. Yaşam seviyesi ve tarzı, gelirleri, düşünce ve duygularıyla bu sınıfın bir parçasıdır. Görevi burjuvazi ve devlet adına işçi hareketini denetim altında tutmak ve kelimenin en tam anlamıyla işçileri düzenli olarak kapitalist patronlara satmaktır. Bu hainler güruhu işçi sendikalarını adeta bir çiftlik gibi kullanmakta, onları birçok durumda mafyavari yöntemlerle yönetmekte ve elde tutmakta, sendika içi demokrasiyi boğmakta, tabandan gelen dinamizmi döne döne kırmak için bin bir yola başvurmakta, sözün kısası, bir kez daha kelimenin en tam anlamıyla, işçi sınıfı içinde sermayenin ajanı olarak hareket etmektedir..."

*(Sendikalar ve sınıf mücadelesi, **Parti Değerlendirmeleri-2**, Eksen Yayıncılık, s.240-258)*

Kapitalist krizin kendini dışa vurduğu ilk evrede komünistler, bu krizin geçici olmadığı, sermaye sınıfının krizi yönetmek için yeni saldırıları devreye sokacağı ve krizin uzun erimdeki etkilerinin sonuçlarını sosyal hareketlilikler temelinde ortaya koyacağı tespitinde bulunmuşlardı. Nitekim başta Avrupa'da olmak üzere bir dizi ülkede yaygınlaşan sınıf ve kitle hareketliliklerine şimdi de Arap yarımadası ve Kuzey Afrika'da başlayan halk ayaklanmaları eşlik etmektedir.

Emperyalist-kapitalist sisteme göbekten bağlı Türkiye'de de henüz etkisini bu kapsamda ortaya koymasa da, özellikle işçi sınıfı saflarında iktisadi taleplerle ve sendikal örgütlenme temelinde bir mücadelenin yaygınlaşması sözkonusu.

Halihazırda mevzi direnişler ekseninde süren bu eylemlerin en önemli yanı, sınıfın mücadele ve direnme azmini geliştiren bir rol oynamaları. Öte yandan bu mücadeleler, sınıfın ileri bölükleri içerisinde, hareketin birleşik ve merkezi bir hatta örülmesi ihtiyacının daha somut hissedilmesini sağlıyor. Mücadele sahnesine bağımsız siyasal bir güç olarak çıkabilmesi için, işçi sınıfının bu mücadele deneyimleri üzerinden eğitilmesi gerekiyor.

Ancak bugün, iktisadi-sosyal sınırları aşamadığı halde, sendikal bürokrasi sınıfı hareketinin gelişiminin önüne önemli bir engel

olarak çıkmaktadır. En küçük bir mücadele dinamiğini bile etkisizleştirmeye çalışan hain bürokratlar, hareketin gelişip serpilme imkanlarını ve potansiyelini daha baştan boğmaktadır. Bu nedenle işçilerin sermayeye karşı yürüttükleri mücadelenin bir yanıyla da sendikal bürokrasiyi hedeflemesi adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Komünistler olarak sınıf çalışmasında yeni bir yüklenme içerisinde olduğumuz son dönemde yaşadığımız deneyimler üzerinden bu duruma daha yakından tanıklık etmekteyiz.

Bugün sınıf çalışmamızda sınıfın bağımsız taban iradesini açığa çıkarıp örgütlemeye dönük her çabamızın karşısında gerici bir odak olarak sendika bürokratlarını buluyoruz. Bu kast sendikalara en tepesinden en alta kadar hakim durumda. Dolayısıyla, sendikal bürokrasinin etkisi ve çapı sadece konfederasyonların başındaki birkaç hain güruhla sınırlı değil. Bu nedenle, bugün sol hareketin alt kademe bürokrasiye karşı zaaflı-faydacı bakışı, tabandan gelişen dinamiğin kırılmasında sendikal bürokrasinin işini kolaylaştırmakta, bu bakışla hareket edenler bu hainlere koltuk değneği olma işlevini yerine getirmektedirler.

Sendikal bürokrasi, sendikaların en tepesinden en altına, hatta işyeri temsilciliklerine uzanacak kadar kurumsallaşan, bazen doğrudan ihanetçi kimliğiyle, kimi zaman da daha inceltilmiş tarzda ve "sol" söylemlerle karşımıza çıkan bir yapılanmadır. İdeolojik-politik mayasında her çeşitinden sınıf işbirliğinin olduğu, bürokratik mekanizmalarıyla öncü ileri unsurları pasifize eden ya da kendisinin bir eklentisi haline dönüştüren, bunu başaramadığında ise tasfiye eden, bu konuda yılların deneyimine sahip olan bilinçli bir yapılanmadır bu.

Sendikal bürokrasi kimi zaman sendikal örgütlenme mücadelesinde sergilenen icazetçi-işbirlikçi politikalarla, kimi zaman da sınıfın taban iradesine dayalı taleplerini-hareketliliklerini bastırarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda yaşanan örneklere bakıldığında, bu olgunun somut karşılıklarını görmek zor değildir.

Son olarak ONTEX fabrikasında yaşananlar ve ONTEX işçilerinin bugüne kadarki mücadele deneyimi, sendikal bürokrasinin işçilerin kapitalist patronlara karşı verdiği mücadelede nasıl dizginleyici bir rol oynadıklarını, bu konuda işi nerelere vardırdıklarını açık bir şekilde ortaya koymuştur. Ve sınıf hareketinin gelişimi noktasında bu gerici odağın neden özel bir tarzda hedefe çakılması gerektiğine bir kez daha ışık tutmuştur.

Sınıf hareketine ilişkin değerlendirmelerde genellikle öne çıkarılan vurgulardan biri sınıfın geniş kesimlerinin "duyarsızlığı" olmaktadır. Özellikle de sendikal bürokrasinin sarıldığı bu "tespit", yapmaları gereken en basit iş ve sorumlulukların bile ihmal edilmesinin bir gerekçesi haline getirilmektedir. Öte yandan, bürokrasinin panzehirinin taban iradesi olduğu bilindiğinden, oturdukları koltuklarda işçi aidatlarıyla geçinmeye alışmış bu hainler işçilerin "duyarlılığı"ndan özel bir tarzda rahatsız olmaktadırlar.

Bugün fabrika önünde direnişlerini sürdüren ONTEX işçilerinin yaşadıkları süreç de bundan bağımsız değildir. Sendikal örgütlülüğe sahip olmalarına karşın ONTEX işçileri, yıllardır yaşadıkları sömürü koşullarına karşı hiç de "duyarsız" kalmadıklarını son toplu sözleşme sürecine müdahil olma çabalarıyla ortaya koymuşlardır. İşçi tabanından yükselen bu irade ile yaşanan hareketliliğin temel talepleri, TİS taslağının hazırlanması ve imzalanmasında taban iradesine dayanılması ve sendikal demokrasinin etkin bir tarzda hayata geçirilmesi için işyeri temsilcilerinin seçimle belirlenmesidir.

Yıllardır işçileri denetim altında tutmanın verdiği rahatlıkla Selüloz-İş bürokratları önce bu talepleri duymazdan gelmişlerdir. Ne zaman ki bu irade kendisini sendikadan bağımsız bir şekilde, her hafta sayısı artarak devam eden toplantılar üzerinden açığa vurmaya başlamıştır, işte o zaman ONTEX yönetiminin uyarılarıyla birlikte bürokrat takımının da eteği tutuşmaya başlamıştır. Gelişen taban iradesinin kendi varlık zeminlerine de bir tehdit olduğunu gören bu kast hemen durumdan vazife çıkarmayı bilmiştir.

Bundan sonraki süreç, bürokrasinin taban

iradesini kırma noktasında hangi yollara başvurduğunu ve bunu nasıl işverenle birlikte örgütlediğini göstermiştir. Sendikal bürokrasi bir taban iradesiyle karşılaştığında, önce bu gücü ölçmeye ve tıpkı patronlar gibi hareketin öncülerini tespit etmeye önem verir.

Selüloz-İş bürokratları işçilere önce toplantılara katılmamalarını söyleyerek, "bu toplantılarda sizlere şöyle direnin, böyle mücadele edin, birçok yerde işçiler direniyor derler, onlara inanmayın" diyerek, fabrikada kendileri dışında açığa çıkan bu iradenin gücünü, etkisini anlamaya, ölçmeye çalışmışlardır. İşçilerin önemli bir kısmının kendilerine rağmen bu toplantılara katılmaya devam etmesi üzerine ve tabandaki iradenin gücü az çok anlaşılınca ikinci aşamaya geçilmiştir. Hareketi engelleyemedikleri ölçüde doğrudan denetleme yolunu tutumuşlardır ki, bu da en bilinen yöntemlerinden biridir. Bu yöntem TEKEL işçilerinin mücadele sürecinde Tek Gıda-İş yöneticileri tarafından da "başarıyla" uygulanmıştır.

Bu aşamada bir yandan kendileri de bu toplantılara katılarak işçilerin taleplerini dikkate alıyorlarmış gibi davranırken, öte yandan hareketin iç zayıflıklarını öğrenmeye çalışmışlardır. Bir yandan da diş göstermeyi ihmal etmemişlerdir. Bürokratların bu çabalarıyla eşgüdüm içersindeki ONTEX yönetimi de, yıllardır bölgede faaliyet yürüten sınıf devrimcilerini ve onların politik yayın organını hedef alan bir karalama kampanyası başlatmıştır. Fabrika içerisinde tek tek işçilere Kızıl Bayrak gazetesinin slayt sunumu yapılarak, "bu işin gerisinde örgüt var, bunlar teröristtir" gerici propagandası yürütülmüştür.

Kapitalist patronların işçilerin mücadelesini engellemek için sıklıkla başvurdukları ve geri bilinçli işçiler üzerinden belli bir etki de yaratabildikleri bir söylemdir bu. TEKEL direnişinde, tersanelerde yapılan eylemlerde, özelleştirme karşıtı mücadelelerde sermaye hükümetleri de aynı propagandaya başvurmuşlardır. Geçtiğimiz yıllarda DESA patronunun sendikal örgütlenme mücadelesine önderlik eden işçilere ve Deri-İş sendikasının kimi yöneticilerine yönelik bu gerici propagandası da hala hafızalardadır.

Amaçlanan, işçilerin bilincinde "örgüt", "örgütlenme" kavramlarını çarpıtıp gayrimeşru hale getirmek, onların iradelerine dair kuşku yaratmak ve işçilerin kapitalist patronlar karşısındaki en önemli mücadele silahı olan örgütlülüklerini zayıflatmaktır. Elbette bunu sınıf devrimcileri şahsında, işçilerin sınıfsal çıkarları dışında hiçbir şeyi savunmayan gerçek dostları üzerinden yapmaya çalışmışlardır.

Bu gerici propaganda sadece ONTEX patronu tarafından değil, sözde işçilerin çıkarlarını temsil ettiğini söyleyen Selüloz-İş yöneticileri tarafından da sürdürülmüştür. Tam da TİS gibi iki sınıfın karşı karşıya geldiği bir süreçte, işçileri temsil ettiğini iddia eden bir sendika yönetiminin kapitalist patronla aynı gerici propagandada buluşması, onların kimlere hizmet ettiklerini apaçık ortaya koymuştur. İşin ironik yanı, ONTEX'te bu gerici propagandaya hizmet eden Selüloz-İş yöneticilerinin, birkaç yıl önce Oktaş Oluklu Mukavva'nın örgütlenme sürecinde Oktaş patronunun aynı propagandasıyla karşı karşıya kalmış olmalarıdır.

Yeri gelmişken belirtelim. ONTEX direnişi şahsında açığa çıkan bu tutum, sadece ihanetçi kimlikleri apaçık ortada duran sendika bürokratları tarafından değil, sözde daha "ileri" ve "sol" söylevlerle boy gösteren bürokratlar tarafından da daha incelikli bir tarzda sergilenmektedir. Çeşitli direniş ve mücadele süreçlerinde işçilerle mücadelenin sorunlarını tartışan, dayanışma pratiği sergileyen başta sınıf devrimcileri olmak üzere ilerici güçleri işçilerden yalıtma ya da onlarla aralarına mesafe koyma çabalarıyla sıklıkla karşılaşıyoruz. Sözde bu "ilerici", hatta "devrimci" sendikacılar, "bunların derdi başka", "herkes kendi işini yapsın" vb. söylemlerle işçilerin sadece kendi koydukları sınırlar içerisinde hareket etmelerini istemektedirler. Çünkü en incelikli davrananından kaba ihanetçisine, en sarısından "sol"da olma iddiası taşıyanlara kadar sendikal bürokrasinin en çok korktuğu, tabandan yükselen bir işçi iradesinin kendilerini aşarak varlık zeminlerini sarsmasıdır.

Bu yüzden, kapitalist patronlar ve kimi

zaman sendikal bürokrasi tarafından yürütülen bu türden gerici propagandalara karşı cepheden bir mücadele yürütmek özel bir önem taşımaktadır. Yer yer işçilerin geri bilinci, korku ve kaygıları adına bu propaganda karşısında titrek ve zaaflı bir yaklaşım sergilemek, ileriye çıkabilecek olan işçi iradesinin gerici barikatlara çarparak dağılmasına yolaçacaktır.

Başlayan bir hareketin daha ileriye sıçratılması, o hareketin bilinç düzeyinde yaşanacak gelişmeye sıkı sıkıya bağlı ise, bilinç düzeyini ilerletmek özel bir kaygı olmalıdır. Bu konuda yaşanacak boşluk veya zaafiyet, karşı tarafın hareket üzerindeki etki ve denetimini artırmasına yol açacaktır. Sermaye ile onunla doğrudan ya da örtük biçimde işbirliği içerisinde olan sendikal bürokrasinin bir süre sonra taban dinamiğini boğmasına neden olacaktır.

Şüphesiz işçiler mücadele okulundan geçerek bilinçleneceklerdir. Fakat, hareketin başında bir sendika varsa, bu bilinçlenme sendikacıların ihtiyaçlarını, dolayısıyla çizdiği sınırları aşamamaktadır. Bu da işçilerin kendilerini özne olarak görmemelerine, sendikaları kendi dışında ve resmi bir kurum olarak algılamalarına, şube başkanlarından üst kademelere kadar her türden "yönetici"yi kendilerinin üstünde bir irade olarak kabul etmelerine yol açmaktadır.

Bu yüzden, sendikal bürokrasi barikatının aşılabilmesinin yolu, harekete geçen işçilerin bilincini bu sınırların ötesine çıkartabilmekten geçmektedir. Bu ise, başta "bu işin gerisinde örgüt var" propagandasından "bizim amacımız siyaset değil", "herkes kendi işini yapsın"a varan söylemlere kadar, burjuvazinin işçilerin mücadele direncini kırmak için kullandığı argümanlara karşı sınıfın eyleminin haklılığı ve meşruiyeti üzerinden devrimci ajitasyon ve propagandayı yükseltmeyi gerektirir.

Şüphesiz bu yönlü bir çabanın her somut duruma uygun bir tarz ve üslupla yerine getirilmesi gerekir. Asıl önemli olan ve unutulmaması gereken ise, bu noktada belirecek zaafiyet ya da geri duruşun, işçilerle bağlarımızı korumayı başarsak bile, onları sermayenin ve sendikal bürokrasinin kollarına teslim edeceğidir.

Bu bağlamda ONTEX deneyimine dönecek olursak... Selüloz-İş bürokratları ile ONTEX yönetimi bu gerici propagandayı süreç boyunca sürdürmüşlerdir. Taban iradesinin buna rağmen kırılamaması üzerine, bu kez sürecin başından beri emeği geçen kimi öncü işçilere iftiralar atılarak karalama kampanyasına gidilmiştir. Böylece genel işçi kitlesi ile öncü işçiler arasında güven bunalımı yaratılarak taban iradesinin zayıflatılması, kendi içinde bir çatlağın yaratılması hedeflenmiştir.

ONTEX deneyiminde de açığa çıktığı gibi, sermaye ve sendika bürokratları işçi iradesiyle karşılaştıklarında, ne yapıp edip bu iradeyi kırmayı amaçlamaktadırlar. Bunun için işçileri propaganda bombardımana tutmaktadırlar. Ortaya attıkları iddiaların dayanaktan yoksun olması onlar için önemli değildir. Önemli olan, bu iddialarla işçilerin sersemletilmesi, yaşanan hareketliliğe karşı güvensizlik yaratılması, işçilerin özgüçlerine olan güvenin yıkılması, talep ve hedeflerin birbirine karıştırılması vb. üzerinden karşılarındaki örgütlü gücün çözülebilmesidir.

Böylesi süreçlere önden hazırlıklı olmak, bu tür propagandaların anında yanıtlanması, ortaya atılan iddialar üzerinden karşı tarafın niyet ve hesaplarının teşhir edilmesi, öncü işçilerin diğer işçilerle bağlarının zayıflamaması açısından önemlidir. Bu açıdan öncü işçilerin çıkartacakları fabrika bülteni vb. araçlar oldukça işlevli olacaktır.

ONTEX'te de Selüloz-İş yöneticileri ile "temsilci"nin iddialarının ardı arkası gelmemiştir. Bir süre sonrada bu hareketin Selüloz-İş Genel Merkezi tarafından kendilerine karşı yönlendirildiği iddiasında bile bulunmuşlardır. Şube başkanının gelişen hareketlilik üzerinden koltuk kaygısına düştüğü açıktır.

Yıllardır sınıf hareketinde yaşanan durgunluk, sendika bürokratlarının sendikaları kendi "çiftlikleri"ne dönüştürmelerine yol açmıştır. Karşılarında buna itiraz edecek bir güç göremedikleri ölçüde dilediklerince "at koşturmuşlar"dır. ONTEX deneyimi karşısında Selüloz-İş bürokratlarının yaşadıkları

bocalama, bu uzun rehavetin ardından örgütlü ve haklarını arayan kararlı bir işçi kitlesiyle karşılaşmalarından kaynaklanmıştır. Öyle ki, yapılan toplantılarda işçilerin haklı soruları ve basıncı karşısında "terledikçe", işi işçilerin üzerine yürümeye vardırabilmişlerdir.

Bu deneyim, fabrikalarda taban örgütlenmeleri yaratıldığı koşullarda sendikal bürokrasinin hiç de aşılmaz olmadığının ve bu güç karşısında ne kadar acz içerisinde kaldıklarının somut bir göstergesidir.

ONTEX deneyimi sendika bürokratlarının ikiyüzlü ve yalancı olduklarını da gözler önüne sermiştir. Hareketi bastıramayacağını anlayan bürokrat takımı, işçilerin TİS taleplerini kabul eder görünüp vaatlerle oyalamaya çalışmış, satış için en uygun koşulları beklemeye başlamıştır. Elbette bu aşamaya gelinmesinde, işçilerin sendikaya giderek hazırladıkları TİS taslağını ve temsilci seçimleri için topladıkları imzaları vermeleri, fabrika içerisinde sendikaya rağmen yemek boykotu gerçekleştirmelerinin önemli bir katkısı olmuştur. Bu da, bürokratlara adım attırabilmek için eylemli/zorlayıcı bir hattın örülmesi gerektiğini göstermektedir.

Ayrıca, yaşanabilecek bir ihanet durumunda bu hainleri kamuoyunda teşhir edebilmek için, önden yapılan görüşmelerin, verilen vaatlerin, iletilen her türlü belge vb.'nin görsel/yazılı kayıtları önemlidir. Zira bürokrat takımı tam bir arsızlıkla söylediklerini inkar edebilmektedir. Nitekim Selüloz-İş yöneticisinin satış sözleşmesinin ardından yapılan görüşmedeki pratiği bu olmuştur.

ONTEX'de ihanet sözleşmesi imzalandıktan sonra bürokrat takımı ortadan kaybolmuştur. Bundan sonra sıra işbölümü gereği ONTEX yönetimindedir. İşçilerin bir araya gelmemesi için hafta sonunda mesai dayatmışlardır. Bununla da kalmamışlar, fabrikada ikna odaları kurup tek tek işçilere Selüloz-İş'in ne kadar iyi bir sendika olduğunu anlatmışlardır. İşçileri sendikaya gitmemeleri yönünde tehdit ederek, bürokratların hamiliğine soyunmuşlardır. Tüm bunlara rağmen başarılı olamamışlar, öncü işçiler sendika binasına giderek hainleri protesto etmişlerdir.

ONTEX'in öncü işçilerinin hain bürokrat takımından hesap sorma tutumu, Selüloz-İş bürokratları ile işbirliği içinde, ONTEX yönetimince gerçekleştirilen işten atma saldırısıyla yanıtlanmıştır. Bugün ONTEX işçileri mücadelelerini fabrika önünde başlattıkları direnişle sürdürmektedirler.

Son yıllarda yaşanan işçi eylemlilikleri arasında TEKEL direnişinden sonra ONTEX deneyiminin apayrı bir yer teşkil edeceği şimdiden kesinlik kazanmıştır. Zira ONTEX işçileri sadece sermayeye değil aynı zamanda sendikal bürokrasiye karşı da nasıl mücadele edilmesi gerektiğini göstermişler, yol açıcı olmuşlardır.

Bugün bu direnişi görmezlikten gelen, suskunluk fesadıyla geçiştiren, gerekli dayanışmayı örmekten geri duran, buna rağmen "emek" adına, "sosyalistlik" adına konuşanların sendikal bürokrasiye karşı mücadele iddialarının hiçbir samimiyeti yoktur.

Sendikal bürokrasiyle hesaplaşma, ne siyasal öznelerin sendikal platformlarda gerçekleştirecekleri ittifaklarla ne de sendikalarda kazanılacak koltuklar üzerinden başarılabilir. Sınıf hareketinin gelişimi önündeki en önemli engellerden biri olan sendikal bürokrasi ancak sınıfın tabandan yükselteceği mücadeleyle aşılabilir.

ONTEX işçileri bu doğrultuda son derece önemli bir adım atmışlardır. Emekten yana güçlerin önünde bu mücadeleye güç verme sorumluluğu durmaktadır.

Siyasal çalışma ve çalışma tarzı

Partimiz, III. Parti Kongresi'nin "Sınıf eksenli partiye geçiş!" şiarı doğrultusunda sınıf çalışmasında yeni bir düzeye ulaşmak, bu zeminde parti örgütünü güçlendirmek hedefine kilitlenmiş bulunuyor. Tüm güç ve olanaklarını bu çerçevede harekete geçirmeye, dönemsel faaliyetini bu doğrultuda örgütlemeye çalışıyor.

Bugün partinin zayıflıklarına, yetersizliklerine ve zorlanma alanlarına ilişkin tüm tartışmalara yön veren bu hedeflerdir. Bu doğrultuda başarılı bir gelişme çizgisi izleyebilmek, tartışılmakta olan pek çok zayıflık ve sorun alanında mesafe alabilmek ise öncelikle doğru bir çalışma tarzını hayata geçirebilmekle mümkündür.

Özellikle III. Parti Kongresi'nin altını önemle çizdiği doğru çalışma tarzı sorunu, temelde politik önderlik sorunu olarak tanımlanmaktadır. İdeolojik-politik bakışaçısının yön verdiği bir önderlik pratiğinin tayin edici önemi vurgulanmakta, bu alanda başarı sağlanamadan diğer sorun alanlarında mesafe almanın güçlüklerine işaret edilmektedir.

Doğru bir çalışma tarzı, temelde, önderliği politik içeriği ile yapabilmekse eğer, bundan öncelikle anlaşılması gereken, parti örgütlerini kendi içinde yönetmek ve yönlendirmek değil, fakat onları sınıfa önderlik etme/onu harekete geçirme ve örgütleme perspektifinin yön verdiği bir siyasal pratiğin içine sokabilmektir. Böyle bir pratik ise, güçlerimiz, olanaklarımız ve elbette önceliklerimiz üzerinden saptanan hedeflere yoğunlaşan, burada derinleşen ve sonuç almaya kilitlenen sistemli ve yöntemli bir kitle çalışması demektir.

Uzun yıllardır sınıf kitlelerine yönelen bir faaliyet içerisindeyiz. Gelinen yerde çok yönlü bir deneyim ve birikime, önemli kazanımlara sahipiz. Geniş işçi ilişkilerine ulaşmak, yoğunlaştırılmış kampanyalar üzerinden etkin bir siyasal faaliyeti örgütlemek, değişik yol, yöntem ve araçlarla sınıf ve emekçi kitleler içerisinde politik etkimizi yaymak, işçi direnişlerine müdahale etmek, dahası örgütlemek vb. alanlarda esasa ilişkin bir zorlanma yaşamıyoruz. Fakat artık bu düzeyi aşmak, sınıf kitleleri içinde kalıcı bir temel edinmek ve saflarımıza daha çok sayıda proleter kökenli kadro kazanmak sorunuyla karşı karşıyayız. Uzun bir dönemdir bununla bağlantılı sorunlarla uğraşıyor, yetersizlik ve zayıflıklarımızın üzerine gitmeye çalışıyoruz.

Bugün bu çerçevede karşı karşıya olduğumuz en temelli sorun, yürüttüğümüz siyasal faaliyetin maddi politik kazanımlar planındaki zayıflığıdır. Etkili bir propaganda-ajitasyon faaliyeti üzerinden sınıf kitlelerine ulaşmakla kalmayan, onları eyleme geçirme ve örgütleme planında somut başarılar/kalıcı kazanımlar elde edebilen, böylece saflarını yeni güçlerle besleyebilen bir kitle çalışmasını hayata geçirme alanında yaşanan zorlanmadır.

Bu doğrultuda attığımız adımlarla düne göre daha ileri bir noktada olsak da, hedeflerimiz üzerinden bakıldığında, aldığımız mesafe henüz yetersizdir. Denilebilir ki bu açıdan bir eşiğe dayanmış bulunuyoruz. Gelinen yerde önemli güç ve imkanlar biriktirdiğimiz, özellikle son bir yıl içinde anlamlı deneyimler üzerinden yer yer de zorladığımız halde, kitle çalışmasındaki zayıflıklarımız nedeniyle bu eşiği hala da aşamıyoruz. Bunu aşamadığımız ölçüde de, sınıf hareketine daha etkili müdahalelerin güç ve imkanlarını biriktirmekte zayıf kalıyoruz. Bu arada örgütsel temelimizi güçlendirme, kadrolarımızı ve çevremizdeki güçleri geliştirme alanında hedeflediğimiz mesafeyi de alamıyoruz.

Kitle çalışmasında yeni bir tarzı hedefleyen bir kampanyalar pratiği!

Bir dönemdir girmiş bulunduğumuz kampanyalar süreci de bu bakışaçısıyla örgütleniyor, sözkonusu zayıflık ve yetersizliklerimizi mümkün mertebe geride bırakmayı hedefliyor.

Parti basınında kampanyalar sürecine ilişkin olarak kaleme alınmış olan değerlendirmeler sorunun kapsamını genel çerçevesiyle ortaya koymakla kalmıyor, geçmiş deneyimlerin de ışığında izlenmesi gereken çizgiyi somut bir tarzda ele alarak sürece yön vermeye çalışıyor. Kampanyaların gündemleri üzerinden sınıf hareketine genel bir müdahalenin ötesine geçebilen, saptanmış hedeflere yüklenen ve derinleşen, özgünlükleri üzerinden zenginleşen, somut mevzi ve kazanımlar elde etmeye yoğunlaşan, işçilerin bilincini, eylemini ve örgütlenmesini geliştirmeye hizmet eden yaratıcı ve inisiyatifli bir siyasal sınıf çalışması pratiğinin önemi döne döne vurgulanıyor.

Bunu şöyle de ifade edebiliriz: Sınıf hareketine ağırlıklı olarak propaganda-ajitasyon faaliyeti üzerinden genel bir yaygın müdahale değil, sınıfa önderlik etme bilinciyle yüklenen, özellikle hedef fabrikalar/sektörler üzerinden özgünleşen ve derinleşen, bu zeminde işçileri harekete geçirip örgütlemeyi öncelikli kaygı haline getiren, bu sayede örgütsel temelimizi nitel ve nicel açıdan güçlendiren yeni düzeyde bir siyasal sınıf çalışması pratiği!

Bugüne dek biriktirdiğimiz güç ve imkanlar, deneyim ve birikimler üzerinden sınıfa yönelik politik faaliyetimizde bu tarzı esas almak ve bunu hayata geçirmenin sorunlarıyla kararlılıkla uğraşmak durumundayız.

Hedefleri daraltmak ve yoğunlaşmak!

Yöneldiğimiz çalışma alanlarında hedefleri daraltmak ve yoğunlaşmak, yeni dönemde çalışma tarzımızda en öncelikli olarak gözeteceğimiz noktalardan biridir. Genişleme doğrultusunda mesafe almanın yolu derinleşmekten geçiyor. Hedeflediğimiz fabrikalarda kök salabildiğimiz, maddi somut kazanımlar üzerinden buraları kalıcı mevzilere dönüştürebildiğimiz ölçüde, hem yaratacağımız politik etki çok daha güçlü olacak, hem de genişlemenin güç ve imkanlarını biriktirme olanağı bulabileceğiz. Örneğin, bu açıdan anlamlı kazanımlarla sonuçlanan başarılı bir sendikalaşma deneyimi, o fabrikanın bulunduğu havza ya da sanayi sitesinde güçlü bir etki yaratmakla kalmayacak, yeni kazandığımız güçler üzerinden daha etkili müdahalelerin zemini de oluşacaktır.

Siyasal faaliyette devrimci propaganda ve ajitasyonun özel önemi tartışmasızdır. Burada sorun yok. Partimiz uzun yıllardır etkin ve kesintisiz bir propaganda ve ajitasyon çalışması yürütüyor. Fakat sorun, bunun faaliyetimizde belli bir ağırlığını oluşturması ve dahası, hedeflenen fabrika ve alanlar üzerinden yoğunlaşan, derinleşen ve özgünleşen bir içeriğe gereğince kavuşamamasıdır. Daraltılmış hedeflere yoğunlaşan bir çalışmanın örgütlenmesinde yaşanan zorlanma, genele yönelen bir propaganda ve ajitasyonun öne çıkmasına yolaçmaktadır. Bu ise, ne denli etkin ve yaygın yürütülürse yürütülsün, kendini genel planda duyurmanın ötesinde elle tutulur somut maddi kazanımlar üretmemektedir.

Bunu verili nesnel koşulların kaçınılmaz bir sonucu saymak mümkün değildir. Böyle bir yanı olsa da, sorun temelde nitelik/nicelik ilişkisi üzerinden anlaşılabilir. Nitelik olarak güçlenmeden niceliksel gelişme imkanı bulamazsınız. Derinleşen bir çalışma yürütmeden genişlemeyi başaramazsınız. Bundan dolayıdır ki, propaganda ve ajitasyon faaliyeti ağırlıklı olarak daraltılmış hedefler üzerinde yoğunlaşmalı, mutlaka özgün bir içeriğe kavuşmalı, bu açıdan genel ile özelin bağı başarılı bir biçimde kurularak yürütülebilmelidir. Kampanya süreçlerinde kullanacağımız yol, yöntem ve araçların kullanımında da bu çok özel bir tarzda gözetilmelidir. Pratik deneyimlerimiz, kampanya gündemi üzerinden fabrika özgülünde kaleme alınan bildirilerin ve fabrika bültenlerinin, genel şiarlar üzerinden hazırlanan propaganda materyallerinden daha etkili olabildiğini göstermektedir. Özgün seslenme

ve müdahale pratiği, siyasal faaliyetimizin başarısının ölçütlerinden biri olmalıdır.

Sınıfı fabrika zeminli bir çalışma üzerinden örgütlemek!

Başarılı bir önderlik pratiği ancak hedefli ve derinleşen bir çalışmanın örgütsel kazanımları üzerinden hayat bulabilir. Hedeflediğimiz fabrika ya da alanlara dönük propaganda ve ajitasyonumuz mutlaka örgütlenme sorununda mesafe almamızı sağlayacak bir içerik ve yönelime sahip olmalıdır. İşçilere genel bir örgütlenme çağrısı yapmanın ötesine geçebilmeli, fabrikanın somutlukları üzerinden şu veya bu düzeyde örgütlenmenin ilk adımlarının atılması doğrultusunda yol gösterebilmelidir.

Yürüttüğümüz genel faaliyet üzerinden değişik fabrika ve işletmelerden işçilerle yaygın ilişkiler kurabilsek de, dağınıklığı ölçüsünde onlara şekil vermekte güçlük çekiyoruz. Belli platformlar üzerinden örgütlemeye çalışıyor, fakat etkili bir faaliyetin unsurları haline getirmekte zorlanıyoruz. Fabrika zemininde derinleşen bir çalışmanın imkanlarını sunamadığı sürece, böyle bir faaliyet kalıcı örgütsel kazanımlar yaratamıyor.

Fabrika çalışması sözkonusu olduğunda, "örgütsel kazanımlar" çok değişik düzeyleri ifade edebilir. Önemli olan, işçilerin bir örgütsel form üzerinden hareket etmelerini sağlayabilmek, müdahaleyi bu örgütlülükler üzerinden yapabilmektir. Elbette öncü nitelikteki ileri işçiler daha özel bir ilgi ve eğitimin konusu olacaktır, olmak zorundadır. İşaret etmeye çalıştığımız, yürüttüğümüz özgün faaliyet üzerinden etkilediğimiz işçileri, bilinç düzeylerinin ne olduğundan bağımsız olarak, fabrika zemininde bir araya getirebilmektir. Böylece etkili bir müdahale zeminini ve ilk örgütsel şekillenmeyi yaratabilmektir. Fabrika birimleri, eğitim grubu, işyeri komitesi, sendikalaşma komitesi, direniş komitesi, ve elbette giderek fabrika hücreleri vb. örgütlenmeler üzerinden bu mutlaka hedeflenmek durumundadır.

Bir işçi ilişkimizi, fabrika eksenli bir çalışma üzerinden müdahale edemediğimiz sürece, ileriye çekmeyi başaramayız. Onu sınıf bilinçli bir işçi olarak parti saflarına kazanmak istiyorsak, kendi fabrikasında/sektöründe ileri çıkmasını sağlayacak bir faaliyetin/örgütlenmenin zeminini hazırlayabilmeli, böyle bir pratiğin içine sokabilmeliyiz.

Emekçi semtlerinde sınıf çalışmasını güçlendirme hedefiyle yürüttüğümüz faaliyetin zayıf kalan ayağı da budur. Bu faaliyet içinde öncelikle işçilere ulaşmayı hedeflesek de, fabrika zemininde harekete geçiremediğimiz sürece salt bir ilişki olarak kalıyor, bir süre etkinlik ve eylemlerimize taşıyabilsek bile, daha ileri düzeyde kazanıp kalıcılaştırmakta zorlanıyoruz.

Sonuçta, fabrika zemininde derinleşemeyen bir faaliyet, tek tek işçi ilişkilerine harcanan emeğin sonuçlarının alınamamasına yol açıyor, bizi güçlerimizin sınırlılığı koşullarında onların peşinden koşmak gibi verimsiz bir çalışmaya mahkum ediyor.

Dolayısıyla bugün öncelikli ihtiyacımız, dağınık işçi ilişkileriyle kendi içinde uğraşmak değil, sınıfı hedef fabrikalar/sektörler zemininde örgütlemeye kilitlenen hedefli bir kitle çalışmasına yönelmektir. Yeni dönemde çalışma tarzımızda gözetmemiz gereken önemli noktalardan bir diğeri budur.

Yürüteceğimiz kampanyaları ve genelde siyasal faaliyetimizi de bu bakışla ele almalı ve başarısını, genelde ne kadar bildiri dağıttığımız, ne kadar afiş astığımız, ne kadar çok sayıda işçiye ulaştığımız vb. üzerinden değil temelde buradan ölçmeliyiz. Hedeflediğimiz fabrikalarda/sektör çalışmalarında ne kadar mesafe aldık, kaç yeni işçi ilişkisine ulaştık, onları belli örgütsel zeminlerde bir araya getirmeyi ne ölçüde başarabildik, bunlardan kaç tanesini kalıcılaştırabildik vb. soruların yanıtları, kampanyaların/genelde siyasal faaliyetimizin başarısının ölçütlerinden biri olmalıdır.

Propaganda-ajitasyon çalışması eylemli süreçlerle birleşmelidir!

Son derece kritik önem taşıyan en temelli

sorun ise, yoğunlaşan ve yüklenen özgün bir faaliyetin imkanları üzerinden işçileri harekete geçirmek, eyleme yöneltebilmektir. Fabrikanın somut sorunlarının geneldeki sorunlarla bağını başarılı bir biçimde kuran etkili bir propaganda-ajitasyon faaliyetinin önemi açık olmakla birlikte, salt propaganda araçları üzerinden işçilerin bilincini geliştirmeyi ve örgütlemeyi başaramayız. Onları harekete geçirdiğimiz ölçüde bilincini geliştirip örgütleyebilecek, örgütlediğimiz ölçüde de daha ileri eylemlere çekebileceğiz. Dolayısıyla propaganda-ajitasyon çalışması eylemli bir süreçle birleşebilmek, bunu mutlaka hedeflemek durumundadır.

Bugün dayanılmış bir eşik olarak tanımladığımız faaliyet düzeyini aşabilmemiz, herşeyden önce, işçileri harekete geçiren, eyleme yönelten, eylem içinde güç toplayan bir çalışma tarzı üzerinden adım adım mesafe alabilmemize bağlıdır. Böyle bir gelişme çizgisinde gereken ısrar ve çabayı gösteremezsek, fabrika zemininde bir takım örgütlenmeler oluşturabilsek bile, bunları yaşatmayı başaramayız.

Elbette sorun kendi içinde eylemliliği amaç haline getirmek değil, fakat ısrarlı, sistemli ve yöntemli bir yönelişin, özgün müdahalelerin yarattığı zemin üzerinden, bunun ürünü güç ve imkanlara dayanarak eylemli süreçlere yönelebilmek ve en önemlisi de bu süreçleri en iyi bir biçimde değerlendirebilmektir.

Özellikle son dönemdeki direnişlerde bizim yönlendirmelerimiz önemli bir rol oynasa da, esasta kendiliğinden patlak veren mevzi direnişlere müdahale deneyimlerimize bakıldığında, işaret etmeye çalıştığımız sorun daha iyi anlaşılabilir. Öncesinde sistemli bir faaliyetin yarattığı güç ve imkanlardan yoksunluk nedeniyle, bu tür direnişlere etkili müdahalelerde bulunsak bile, somut kazanımlarımız sınırlı olmaktadır. İşçiler asgari bir hazırlık ve örgütlülükten yoksunluk koşullarında direnişe yönelmekte, direniş sürecinde bu zayıflık aşılmaya çalışılsa da, buna güç yetiremeyebilmektedir. Bu nedenle, özellikle bugünkü koşullarda, direniş süreçlerinin gerçek bir eğitim sürecine çevrilmesi ve sınıf mücadelesi açısından gerçek bir kazanıma dönüştürülmesinde zorlanmalar yaşanabilmektedir. Tüm müdahale çabalarımıza rağmen somut maddi kazanımlar elde edilememesinde bu önemli bir rol oynamaktadır.

Elbette bu durum sınıf hareketinin verili düzeyiyle bağlantılıdır ve mevcut koşullarda pek çok mevzi direniş bu zayıflıkla yüzyüze kalacaktır. Burada asıl vurgulamaya çalıştığımız, direnişlere patlak vermelerinin ardından gerçekleştirmeye çalıştığımız müdahalelerden çok, fabrikalarda derinleşen sistemli ve soluklu bir çalışmanın birikimlerine dayalı bir örgütlenme/eylemlilik pratiğinin elle tutulur başarılar ve somut kazanımlar yaratabileceğidir.

Çalışma tarzı ve kadrolaşma sorunu

Kadrolaşmak, çevremizdeki güçleri örgütleyip ileri çekmek ve yeni güçler kazanmak, başta da belirttiğimiz gibi, doğru çalışma tarzının yön verdiği bir kitle çalışmasının örgütlenebilmesine bağlıdır. Kitle çalışmasında doğru bir tarzı hayata geçiremediğimiz sürece, kadrolaşmada da başarılı bir gelişme çizgisi izleyemez, örgütsel temelimizi genişletmeyi, örgütsel yapımızı oturtup sağlamlaştırmayı başaramayız. Sonuç alıcı bir faaliyet üzerinden yeni güçler kazanamadığımız, böyle bir faaliyet içinde çevremizdeki güçleri örgütleyip kadrolaştıramadığımız koşullarda, sınırlı kadrosal güçlerimizi pek çok işin peşinden koşma kısır döngüsünden kurtaramaz, bu nedenle onları niteliksel olarak da güçlendiremeyiz.

Dolayısıyla, çalışma tarzı sorunu aynı zamanda, örgütsel temelimizi giderek genişleten bir kitle çalışmasını örgütleme sorunudur. Sınıf hareketiyle devrimci birleşmede mesafe alabilmemiz, parti örgütlenmesini sınıf zeminine oturtabilmemiz, parti saflarını sınıf kökenli kadrolarla besleyebilmemiz, fabrikalar/sektörler zemininde derinleşen bir faaliyet üzerinden etkili ve örgütlü bir güç haline gelebilmemize sıkı sıkıya bağlıdır.

TKİP III. Kongresi'nin parti üyeliği onurunu iade ettiği Hüseyin Temiz yoldaşın anısına...

Son nefesine kadar mücadelenin içinde!

Sınıf bilinçli bir işçi olarak tüm yaşamı boyunca devrim ve sosyalizm davasına sıkı sıkıya sarılan, onu büyütmek için tam bir sıra neferi gibi çalışan Hüseyin Temiz yoldaşı kaybedişimizin ikinci yılını geride bıraktık.

Lise yıllarında devrimci mücadeleye adım atan, saflarında yeraldığı hareketin 12 Eylül'de yaşadığı yıkıma rağmen devrimci örgüt arayışını sürdüren Hüseyin yoldaş, nihayet '90'lı yılların ortalarında komünist hareketle buluştu. '95 Eylül'ünde örgüte sunduğu özgeçmişindeki şu ifadeler, onun son derece bilinçli bir tercih içinde olduğunu gösteriyordu:

"EKİM, sağlam bir marksist-leninist ideolojik çizgiye dayalı, bilimsel sosyalizm ile işçi sınıfının cisimleşmiş birliğinin ifadesi olan ihtilalci sınıf partisini yaratmak için siyasal faaliyetinin eksenine sınıfı kazanmayı, onu politikleştirmeyi koyan, bu doğrultuda ısrarlı ve sistematik bir politik-pratik faaliyet yürüten tek harekettir. Bu anlamda EKİM, parti öncesi bir parti inşa hareketidir aynı zamanda."

"Eskiden bayraklar karışıktı, oysa bugün bayraklar netleşmiştir, rengini belli etmiştir: Ya küçük-burjuva sosyalizmi ya da proletarya sosyalizmi!"

İşçi ve emekçi kitlelerle bağ kurma yeteneğiyle ve çalışma dinamizmiyle dikkat çeken Hüseyin yoldaş, çeşitli örgütlü sorumluluklar üstlendi. Sergilediği çalışma düzeyi ve yarattığı güven sayesinde çok geçmeden örgüte üye olarak kabul edildi. Örgütsel-politik faaliyetin ihtiyaçları doğrultusunda değişik alanlarda (legal ve illegal) görevler üstlendi. 1996'da gerçekleştirilen bir polis operasyonunda gözaltına alındı, direnişçi bir tutum sergileyerek düşmanın zulmünü yiğitçe göğüsledi. Partinin

kuruluşunun ardından yaşanan operasyonlar sonrası dönemde enerjik bir çaba ortaya koydu. O döneme ilişkin olarak parti arşivinde yer alan ve "Habip Gül Çalışma Bölgesi" adına sunulmuş bulunan düzenli faaliyet raporları Hüseyin yoldaşın kaleminden çıkmadır ve onun etkin pratiğinin bir dönemine tanıklık etmektedir.

Tüm bu olumlu özelliklerine rağmen, ihtilalci bir örgüt açısından büyük bir önem taşıyan disiplin alanında sergilediği kimi zayıflıklar, yoldaşın parti üyeliğini zamanla tartışmalı hale getirdi. Belli eleştiri ve uyarı süreçlerinin gerekli sonuçları yaratmaması üzerine yoldaşın parti üyeliğine son verildi. Bugünden bakıldığında biraz "katı" gibi görünebilecek bu tutum, gerçekte partimizin disiplinli parti yaşamı konusundaki ilkeli

titizliğinin bir göstergesiydi.

Fakat bu ilkeli katı tutum öte yandan Hüseyin Temiz yoldaşın belirgin bir üstünlüğünün ortaya çıkmasına da vesile oldu. Parti üyeliğinden ihraç edilmesi yoldaşın partisiyle politik-manevi ilişkilerini esası yönünden etkilemedi. Elbette bir devrimci olarak belli bir burukluk yaşadı ve partiye, alınan tutumun yöntemsel olarak yanlış olduğunu dile getiren eleştirel bir değerlendirme sundu. Sözkonusu değerlendirmede sorunu belli bir olgunlukla tartışıyor ve kendisine daha farklı yaklaşılmasının amaca daha uygun düşeceğini savunuyordu. Ama yoldaş yaşadığı burukluğu çabuk attı. Benzer durumları partiden ve devrimden kaçışın vesilesi haline getirenlerin aksine, partisine bağlı kaldı ve saflarında etkin bir şekilde çalışmaya devam etti.

Daha da önemlisi şudur. Parti üyeliğinden yoksun bırakıldığı dönem, Hüseyin Temiz yoldaşın parti ve devrim davasına çok daha sıkı sarıldığı bir dönem olmuştur. Yoldaş bu dönemde devrimci kimliğini daha da güçlendirmiş, disiplinli ve verimli bir çalışma içine girmiştir. Parti görevlerine daha enerjik bir biçimde sarılmış, bulunduğu bölgede partinin sınıf çalışmasının güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bir dizi işçi direnişindeki belirgin yeri ve katkısı buna açıkça tanıklık etmektedir.

Öldürücü hastalığı bile yoldaşı bu enerjik çabasından ve verimli katkısından alıkoyamadı. Yaşadığı son derece ciddi sağlık sorunlarına rağmen gücünü, enerjisini ve yeteneklerini en ileri düzeyde partinin hizmetine sunmayı sürdürdü. Yaşamının son anına kadar ancak partili bir devrimcinin sergileyebileceği bir pratiğin temsilcisi oldu. Son nefesine kadar parti için çalıştı ve denebilir ki ayakta öldü.

Bunun içindir ki yoldaşları, ölümü sonrasında onu en ileri düzeyde sahiplendiler, mücadele içinde yitirilen bir parti şehidi olarak uğurladılar.

Yoldaşlarının Hüseyin Temiz'i sahiplenmesi bununla da kalmadı. Ölümünün ardından gerçekleşen TKİP III. Kongresi'nin İstanbul delegeleri, ortak bir önergeyle, yoldaşın parti üyeliği onurunun iadesini istediler. TKİP III. Kongresi önergeyi oy birliği ile kabul etti. Böylece Hüseyin Temiz yoldaşın gerçekte çoktandır haketmiş bulunduğu parti üyeliği onuru kendisine yeniden iade edilmiş oldu.

Tüm yaşamını partimiz üzerinden işçi sınıfı davasına adayan bu yiğit devrimcinin anısı önünde bir kez daha saygıyla eğiliyoruz!

Yeni ilişkilere ulaşma...

(Baştarafı s.29'da)

oluyoruz. Bu elbette onların verili düzeyini gözetmemek anlamına gelmiyor. Mesele, kendi gündemimizi onlara ne şekilde ve nasıl taşıdığımızdır. Eğer politik bir bağ kurmayı başarmışsak, bunda zorlanmayız.

Onlardan istediğimiz her neyse, bunun kişisel bir istem olmadığını, dolayısıyla meşruluğunu hissettirmeli, dahası böyle bir görev ve sorumlulukları olduğunu anlatabilmeliyiz ki bu ilişkiler gelişebilsin. Yoksa ilişkinin düzeyi olduğu gibi kalacaktır. Sonuçta, onların geri durumlarını meşrulaştırmış, kendi misyonumuzu oynamamış olacağız. Aradaki ilişki de arkadaşlık sınırlarını aşamayacak, giderek apolitikleşecektir.

İlişkilerin kişiselleşmesi meselesinde değinilmesi gereken bir diğer nokta şudur. Bazen bağı kuran yoldaş gittiğinde ilişkiler kaybolabiliyor. Bu, bağ kuran yoldaşın ilişki kuruş tarzının sorunlu olduğuna işaret ettiği gibi, ilgili yerelin kolektif çalışmasındaki eksikliği de gösterir. Çünkü her ilişki kolektif bir ilgi ve denetimin konusu olmalıdır.

Emekçilerle yüzyüze gelinen her çalışma bizlere büyük sorumluluklar yüklüyor. Devrimcilere pek çok olumlu-olumsuz yargılarla yaklaşan emekçilerin bizlerin tavrı ve müdahalesi üzerinden düşünceleri yeniden şekillenecektir. Kurduğumuz her ilişkiye bu gözle bakmalı, bir devrimci olmanın sorumluluğuna uygun bir ilişki tarzı geliştirmeliyiz..

R. Defne

Yeni ilişkilere ulaşma ve dönüştürme ihtiyacı üzerine

Kampanyalar ile bahar dönemleri her zamankinden daha çok kitlelerle yüzyüze gelinen dönemlerdir. Çevremizdeki işçi ve emekçileri ileriye taşımak ve yeni ilişkilere ulaşmak açısından oldukça elverişli olan, dolayısıyla kitle çalışmasında ne ölçüde başarılı olduğumuzun da en iyi sınanabildiği dönemlerdir. Bu nedenle kitle çalışmamızda karşımıza çıkan sorunlara böyle dönemlerde daha fazla eğilmeli, kendimizi sınadığımız, sorunlu ve eksik yanlarımızı aştığımız dönemler olarak değerlendirmeliyiz.

Yüzü kitlelere dönük çalışmada ne kadar yeni ilişkiye ulaştığımız önemli bir başarı göstergesidir. Yeni ilişkilere ulaşmak için yaratıcı bir çaba içinde olmak gerekmektedir. Yerel bültenler, bildiriler, politik yayın organı vb., yeni ilişkilere ulaşmada kolaylık sağlayan önemli araçlardır, tabii ki bu amaç doğrultusunda değerlendirmeyi başarabildiğimizde... Pratik faaliyeti mekanik bir dağıtım ya da gazete satışı olmaktan çıkarmak için özel bir çaba harcamalıyız. Bülten dağıtımları ya da gazete satışlarında emekçilerle bire bir propaganda imkanlarını zorlamalıyız. Tanışılan emekçilerden telefon vb. alarak, onlarla iletişimi devam ettirmek için girişkenlik göstermeli, mutlaka bağ kurup ilgilenmeliyiz. Nitekim pratik faaliyet içinde tanıştığımız ve bizi evine davet eden pek çok örnek bulunuyor.

İlişkilerimizle kurduğumuz bağların düzeyi, değinilmesi gereken bir diğer önemli noktadır. Fabrikadan ya da semtten tanıdığımız ve ilgilendiğimiz ilişkilerimiz vardır. Bunlar doğal çevremiz olabileceği gibi gazete okurlarımız da olabilir. Verili durumlarına göre her ilişkinin davaya katkıları farklı düzeylerdedir. Kuşkusuz çevremizdeki emekçilerle ve gençlerle ilgilenirken onları daha ileriden kazanma kaygısını elden bırakmamalıyız. Ama çevremizde çok öne çıkmayıp da belli sınırları olan ilişkilerimiz de olacaktır. Davanın çok yönlü ihtiyaçlarını gözeterek, böylesi ilişkilerin sunabileceği katkıları en yaratıcı bir şekilde örgütlemeyi başarmalıyız.

Unutulmamalıdır ki, bu ilişkiler bizim müdahalemize bağlı olarak ilerleyebilir ya da geriye düşebilir, ama asla aynı kalmaz. Bu nedenle onların düzeyini sürekli artırma çabasını elden bırakmadan ilişkiyi politik bir düzeyde tutabilirsek, asgari de olsa davaya katkılarını almaya devam edebiliriz.

Bu konudaki pratiğimizi somut olarak irdelemeliyiz. Eğer çevremizdeki bir ilişki olduğu gibi kalıyorsa, ilişki tarzımızda bir sorun var demektir. İlişkinin düzeyini, sadece gazete verilen, etkinlikten etkinliğe, eylemden eyleme gidilen ilişkiler olmaktan çıkarmalıyız.

Kuşkusuz kendi doğal sınırlarına ulaşılan bir ilişki düzeyi de olabilir. Ancak birçok ilişkinin durağanlığında bizim müdahale tarzımız da rol oynayabiliyor. Çevremizdeki her ilişki ve olanağı davanın ihtiyacına göre örgütleme zorunluluğunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamalıyız. Kimden neyi, nasıl ve ne zaman istemek gerektiği üzerine kafa yormalı, her ilişkinin katkısını en ileriden alma çabası içinde olmalıyız. Böylesi bir bakışla hareket ettiğimizde, çevremizde pek çok imkanın olduğu farkedilecektir.

Emekçilerle kurduğumuz ilişki tarzı da çok önemlidir. Bazen kurulan ilişki kişiselleşebiliyor, "arkadaşlık" ilişkisine dönüşebiliyor. Bunun olumsuz sonuçlarından biri alınan katkının sınırlanması olabiliyor. Çünkü ilişkilerin yerine düşünme eğilimi ortaya çıkabiliyor; "verebilecekleri ancak budur " diyerek, gerçekte verebilecekleri katkıyı biz kendimiz "sınırlıyoruz". Niyetten bağımsız olarak ilişkinin düzeyini geri tutmuş

(Devamı s.28'de)

Bahar dönemi parti faaliyetlerinden...

Partimizin şiarlarını emekçilere taşıyoruz

Ezilenlerin ezenlere karşı isyanının muştusu olarak kutlanan Newroz yaklaşırken, işçi ve emekçilere, başta Kürt halkı olmak üzere tüm ezilen halklarla dayanışma çağrısında bulunduk. Partimizin *"Newroz isyan ve özgürlüktür!"* başlıklı illegal bildirilerinin dağıtımını gerçekleştirdik. Yeni Bosna Zafer Mahallesi ve İkitelli'deki semtlere parti bildirilerimizi ulaştırdık.

Yanı sıra, *"Özgürlük, eşitlik, gönüllü birlik!"* şiarlı büyük boy afişlerimiz ile *"Bıji Newroz! Yaşasın sosyalizm!"* şiarlı küçük boy afişlerimiz birçok yere yapıldı. *"Parti, sınıf, devrim!"*, *"Kahrolsun sermaye iktidarı! Yaşasın devrim ve sosyalizm!"* şiarlı genel afişlerimiz de bu faaliyet esnasında kullanıldı. Yeni Bosna Zafer Mahallesi, Şahintepe, Altınşehir, Sefaköy İnönü Mahallesi, Söğütlü Çeşme Mahallesi, İkitelli Atatürk Mahallesi ve İbrahim Tatlıses üst geçidi civarında afiş faaliyeti gerçekleştirdik.

8 Mart vesilesiyle de bölgemizdeki işçi ve emekçilere partimizin bildirileri ve afişleriyle seslendik. *"Ulusal, sınıfsal, cinsel sömürüye son!"* şiarlı büyük boy afişlerimizin yanı sıra çok sayıda küçük boy afiş kullandık. Yeni Bosna Zafer Mahallesi, Şahintepe, Altınşehir, Sefaköy, İnönü Mahallesi ve E-5 güzergâhındaki çeşitli noktalar afişlerimizi yaptık.

Emekçilerin oturduğu semtlerde işçi ve emekçileri 8 Mart'ı devrimci özüne uygun bir şekilde alanlarda kutlamaya çağıran parti bildirilerinin dağıtımını gerçekleştirdik. Şahintepe, Yeni Bosna Zafer ve İnönü mahalleleri dağıtımı gerçekleştirdiğimiz semtler oldular.

İllegal devrimci faaliyetimizi kesintisiz sürdürecek, partimizin şiarlarını işçi ve emekçilere taşımaya devam edeceğiz.

Sefaköy'den komünistler

Faaliyetimizi güçlendirerek sürdürüyoruz

İllegal devrimci faaliyetimizi, 8 Mart'ı yaratan emekçi kadınların açtığı yoldan ve zulme karşı başkaldırının sembolü olan Newroz'un isyan ruhuyla sürdürdük. İşçilere, emekçilere ve Kürt halkına, sömürüye, baskıya ve ezilmeye karşı 8 Mart'ın kızıllığı ve Newroz'un isyan ruhuyla mücadeleyi güçlendirme çağrısı yaptık.

Bu süreçte *"Ulusal, sınıfsal, cinsel sömürüye son!"* şiarlı büyük boy ve *"8 Mart'ta mücadele alanlarına!"*, *"Direnen halklar kazanacak!"* şiarlı küçük boy TKİP imzalı afişlerimizi işçi geçiş güzergâhlarına, sanayi bölgelerine, emekçi semtlerine taşıdık. *"Sınıfsal, cinsel, ulusal, mezhepsel baskı ve ayrımcılığa karşı… Eşitlik, özgürlük ve onurlu bir yaşam için… 8 Mart'ta mücadele alanlarına!"* başlıklı TKİP imzalı bildirilerimizi bölgemizde yaşayan işçi ve emekçilere ulaştırdık. Hemen ardından *"Özgürlük, eşitlik, gönüllü birlik!"* şiarlı büyük boy ve *"Bıji Newroz! Yaşasın sosyalizm!"* şiarlı küçük boy TKİP imzalı afişlerimizle Newroz'un isyan ruhunu selamladık.

Partimizin adı, amblemi ve şiarları ile işçi ve emekçilere seslenmenin, partimizin özgür sesini kitlelere taşımanın coşkusu ve haklı gururuyla çalışmalarımızı güçlendirerek sürdürüyoruz.

Esenyurt'tan komünistler

Partimizin sesini kitlelere taşıyoruz

Bölgemizde yürüttüğümüz propaganda faaliyetleri 8 Mart afişlemeleriyle devam etti. 8 Mart öncesinde işçi ve emekçilere 8 Mart'ın anlamına işaret etmek ve mücadele alanlarına çağırmak için hazırlanan afişlerimizle partimizin sesini kitlelere taşıdık.

"Sınıfsal, ulusal, cinsel sömürüye son! / TKİP" şiarlı büyük boy afişlerin yanı sıra küçük boy hazırlanan *"8 Mart'ta mücadele alanlarına! /TKİP"* şiarlı afişlerimizi bölgemizdeki ana güzergahlara astık. E-5 Mavievler Durağı ve Kartal Devlet Hastanesi civarı, Sülüntepe-Kartal Cezaevi otobüs güzergahı, Kartal-Yakacık otobüs güzergahı, Karlıktepe-Kartal Devlet Hastanesi güzergahlarının yanı sıra emekçi semtlerinde de afişlerimizi kullandık.

Partimizin devrimci sesini daha güçlü bir şekilde bölgemizdeki işçi ve emekçi kitlelere taşımaya devam edeceğiz.

Kartal-Pendik'ten komünistler

Ankara'da 8 Mart çalışması

Komünistler olarak bahar süreci ile birlikte kentteki pratik faaliyetimizin temposunu artırmış bulunuyoruz. Bu çerçevede devrimci baharın ilk gündemini oluşturan "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü" içerikli pratik süreci geride bırakmış durumdayız. Başta Ankara'nın sanayi bölgesi olan Sincan ile Mamak ve Batıkent gibi emekçilerin oturduğu semtlerde parti afişlerimizi yoğunlukla kullandık. *"Cinsel, ulusal, sınıfsal sömürüye son! / TKİP"*, *"8 Mart'ta mücadele alanlarına! / TKİP"* şiar ve imzalı afişlerimizle Ankara'lı işçi ve emekçilere devrimci baharın ilk çağrılarını ulaştırmış olduk.

Komünistler olarak önümüzdeki süreçte de partimizin özgür sesini ve mücadele çağrılarını emekçilere ulaştırmaya devam edeceğiz.

Ankara'dan komünistler

Partinin çağrısını emekçilere ulaştırdık

İl gündemi 8 Mart öncesinde oldukça yoğundu. Bir yandan 6 Mart'ta düzenlenecek merkezi Alevi mitingi hazırlıkları bir yandan da 8 Mart hazırlıkları eş zamanlı yürüyordu. Biz de partinin sesini bu iki gündemle işçi ve emekçilere taşıdık.

8 Mart gündemli *"Özgürlük ve eşitlik için alanlara!"* şiarlı, TKİP imzalı afişlerimizi İzmir'in değişik semtlerinde ve merkezi noktalarında kullandık. Ayrıca Alevi emekçileri düzen karşısında mücadeleye ve Alevi mitingine çağıran TKİP İzmir İl Komitesi imzalı bildirilerimizi Alevi emekçilerin yoğun yaşadığı semtlere ulaştırdık.

Newroz'un yaklaşmasıyla birlikte *"Eşitlik, özgürlük, gönüllü birlik!"* şiarlı parti afişlerini Kürt emekçilerinin yoğun yaşadığı semtlere yaptık. Her iki dönem boyunca devrim ve sosyalizmi vurgulayan genel afişlerimizi de kullandık.

İzmir'den komünistler

12 Kasım '00 tarihli veda mektubunda *"... siyasi kimliğimizi, devrimci kişiliğimizi ve insan onurumuzu teslim almaya dönük bu kapsamlı saldırıya karşı, ölümüne bir direnişi başlatmış bulunuyoruz"*, diyor ve bunun, *"yaşamı köleleştirilmiş milyonlarca işçi ve emekçinin haklı davasını savunmak"* anlamına geldiğini söylüyordu. Ne dediğinin ve ne yaptığının tümüyle bilincinde olarak o, dediğini yaptı. Kendisini ölümüne yakın ziyaret eden bir yoldaşının kolunu güçsüz eliyle sıkarak, "merak etmeyin!" demişti. Bu mesaj partiyeydi ve anlamı açıktı. Habip'in son mesajı ile aynı anlama geliyordu bu: "Ben hazırım, partimin bayrağına leke sürmeyeceğim!.."

(...)

Hatice yoldaş "Yoksul bir aileden geliyor. Genç yaşından itibaren çalışmak zorunda kalıyor. Partinin sınıf çalışmasının gerekleri doğrultusunda fabrika ve atölyelere girip çalışmadaki rahatlığı ve başarısı onun ezilen sınıf damarına bir gösterge. Ezilen sınıfa ve ezilen cinse mensup. Ama devrimciliği seçişinde bu ikinci ezilmişliğin özel bir rolü var mıdır, sanmıyorum. Zira biz Hatice yoldaşı bildik bileli, cins ezilmişliğinden gelen herhangi bir sorununu görmedik. O ezilen cins kimliğinin hiçbir izini taşımayan, bu açıdan son derece rahat ve güçlü, komünist insan kimliği üzerinden kendini ortaya rahatça koyan bir yoldaş. Ezilen cinse mensup olmaktan gelen zayıflıkları, sınırlılıkları, dizginlemeleri aşmış, bu açıdan gerçekten örnek bir kadın komünist yoldaş. Bu da onun bir başka üstünlük alanı."

(…)

"Hatice Yürekli şahsında da kendini partisiyle özdeşleştirmiş bir devrimciyle yüzyüzeyiz. O, şu veya bu yoldaş üzerinden partiye bakan, ilişkisini buna göre güçlendiren ya da zayıflatan biri değildi. O kendini bu partinin asli temsilcilerinden, deyim uygunsa, partinin organik dokusundan biri olarak gören bir yoldaştı. Kendisine yöneltilmiş bir eleştiriyi, kendisine parti tarafından gösterilen bir tepkiyi hiçbir biçimde sorun etmeyen, bunu partiyle olan genel ilişkileriyle hiçbir biçimde karıştırmayan bir yoldaştı. Bu açıdan belki birçok eleştiriyi hakeden de bir yoldaştı. Ama bunlar onun için partisiyle ilişkileri açısından hiçbir zaman bir sorun nedeni ya da alanı olmadı. "

(H. Fırat, "Zor dönemin bilinçli, inançlı ve soluklu devrimcileri...")

Sert bir çatışmada barikatın en önünde yer almak büyük bir onurdur

***Hatice Yürekli**: Tahmin edilebileceği gibi, direniş sürecinde bambaşka bir duygu ve düşünce yoğunluğu içinde bulunuyorsunuz. Çünkü biz, gönüllü olarak yer aldığımız devrim mücadelesinin bir sıra neferi olarak, sert geçecek bir çatışmada barikatın en önünde yer alma şansını yakalamışız. Bu bir devrimci için büyük bir onurdur. Canımızı ortaya koyarak, baştan tam bir inançla kazanacağımızı bildiğimiz bir zaferi, sadece yoldaşlarımıza/partimize değil, ezilen ve sömürülen milyonlarca işçi ve emekçiye armağan edeceğiz. Çünkü biz, "sınıfa karşı sınıfı, düzene karşı devrimi, kapitalizme karşı sosyalizm"i en önde temsil ediyor, devrim davasının güncel ve tarihsel haklılığını ölümüne bir direnişle ortaya koyuyoruz.*

Kazanma ruhu ve zafer tutkusuyla inanıyoruz ki, içeride ve dışarıda tüm yoldaşlarımız aynı bilinç ve kararlılıkla savaşıyorlar. Bundan dolayı diyoruz ki, biz zaferi daha en başta kazandık. Bunu bugün, Ölüm Orucu'nun 46. gününde söylüyorum. Direnişimiz gün gün, ilmek ilmek örülerek, yoğun bir emek ve çabayla bugüne kadar geldi. Başta da söyledim, duygularım hiç bu kadar yoğun, kafam hiç bu kadar açık olmamıştı. Hani "arınma ve güçlenme" denilir ya, bunu somut olarak bedenimizde, yüreğimizde, bilincimizde ve tüm benliğimizde yaşıyoruz. Devrim ve sosyalizmin haklılığına olan inançtan besleniyor bu..."

(Hatice Yürekli yoldaşla direnişin 46. gününde yapılan röportajdan...)

Hatice Yürekli yoldaşı ölümünün 10. yılında saygıyla anıyoruz...

Devrim mücadelesinde yaşıyor!

"Burada Hatice yoldaşı salt bir Ölüm Orucu direnişçisi olarak ele almayacağım. Dahası bu yönünü öne de çıkarmayacağım; zira bu, onun tümüyle onur verici olan örgütlü devrimci yaşamının yalnızca özel bir evresini, asıl anlam taşıyan partili yaşam bütününden koparmak olur.

"Elbette ki Hatice Yürekli yoldaş, tüm öteki siper yoldaşları gibi, bu uzun maratonu soluklu bir biçimde koşmuş ve alnının akıyla göğüslemesini bilmiş bir komünisttir ve bu çerçevede de söylenecekler olmalıdır, olacaktır. Fakat Hatice Yürekli'yi salt Ölüm Orucu direnişçisi kimliği ile ele almak, uzun yıllara yayılan partili devrimci yaşamını onun özel bir evresine indirgemek anlamına gelir.

"Hatice Yürekli bir sıra neferi ruhuyla devrim uğruna ölmesini bildi; fakat biz partimizin açıklaması üzerinden de biliyoruz ki, o partimizde uzun yıllar önemli görev ve sorumluluklar üstlenmiş, partimizin kuruluş kongresine de ön hazırlık sürecinden itibaren katılmış ileri düzeyde bir komünist kadroydu. Önemli olan bu partili yaşamın tümünü anlamak, anlamlandırmak ve ondan öğrenmesini bilmektir.

"Hatice Yürekli saflarımıza '90'ların hemen başında, henüz oldukça genç bir insanken katılmış bir yoldaştır. Örgütlü devrimci yaşamı, tıpkı daha önce kaybettiğimiz yoldaşlar gibi, tümüyle saflarımızda başlamış, kesintisiz olarak sürmüş ve saflarımızda ölümsüzleşmiştir. Bu, örgütlü partili yaşam, profesyonel devrimci kimlik, parti üyesi olmanın onurunu yükseklerde tutmak, bunun bir gereği olarak her alanda direnişçi kimliğin temsilcisi olmak vb. bakımlardan örnek ve pürüzsüz bir yaşamdır. Komünist bir partili devrimcinin yaşamında aslolan ve kalıcı olan da bu ayırdedici yönlerdir zaten." (...)

"Hatice'nin örgütlü yaşamı da benzer çizgidedir; kesintisiz, pürüzsüz ve soluk soluğa bir profesyonel devrimcinin yaşamıdır bu. Örgütlü çalışmaya profesyonel bir kadro olarak İzmir'de başlamış, ardından İstanbul'a geçmiş, '95 baharındaki bir operasyonda (aynı evden yoldaşı Habip Gül ile birlikte) yakalanmış, poliste direnmiş, hapisten çıktıktan sonra İstanbul'da gerektiğinde bizzat işçi olarak işçi çalışması yürütmüş, sonra Güney çalışmasının başına geçmiştir. Parti kongresine güneyden delege olarak katılmış ve kongre sonrasında bu kez Ankara'da çalışmaya başlamıştır. Burada yeniden tutuklanmış, yine direnmiş, yargılandığı davalarda (TKİP ve Ulucanlar katliamı davaları) yine siyasal savunmalar yapmış ve bu onurlu yaşamı Ölüm Orucu direnişçisi olarak, parti üyesi olmanın onurunu yükseklerde tutarak noktalamıştır. Habip katledilmesinden hemen önce partiye gönderdiği mektupta *"Biz hazırız, partimizin bayrağına leke sürmeyeceğiz!.."* demişti. Hatice Yürekli ise ailesine yazdığı

(Devamı s.31'de)